

Certamen Literari Marià

en honor a la
Mare de Déu de les Sogues,
de Bellvis,
Patrona de la Plana d'Urgell.

Lleida, 5 d'octubre de 2014

Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfica-Mariana de Lleida

Pontifícia i Reial Acadèmia
Bibliogràfico - Mariana de Lleida

Certamen Literari Marià
en honor a la
Mare de Déu de les Sogues
de Bellvís, patrona de la Plana d'Urgell
Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfico - Mariana de Lleida

Distribució i encàrrecs a
Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfica - Mariana de Lleida
Carrer Acadèmia, 17
25002 Lleida
telèfons: 973-26 61 61 i 609 054 375

**Títol: Certamen Literari Marià en honor a la Mare de Déu de les
Sogues, de Bellvís, patrona de la Plana d'Urgell**
Edita: Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfica - Mariana de Lleida
Carrer Acadèmia, 17; 25002 Lleida
Imatge de la portada: *La Mare de Déu de les Sogues, de Bellvís*
Coordinador de l'edició: Juan Luis Salinas
Disseny de la portada, paginació i edició: J.L. Salinas
Suport tècnic en la digitalització: Javier Salinas
Impressió: Arts Gràfiques de la Diputació de Lleida
Primera edició: novembre del 2014
Dipòsit Legal: L- 1673-2014

*Aquesta publicació està protegida per la llei,
raó per la qual s'haurà de demanar permís per la seva reproducció i queden
reservats tots els drets.*

Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfica - Mariana de Lleida

Certamen Literari Marià
en honor a la
Mare de Déu de les Sogues
de Bellvís, patrona de la Plana d'Urgell

La Junta de l'Acadèmia Mariana va prendre la decisió de
publicar el present recull dels poemes guardonats al
Certamen Literari Marià
que es celebrà el 5 d'octubre de 2014
en honor a la
Mare de Déu de les Sogues, de Bellvís,
patrona de la Plana d'Urgell,
el qual va estar organitzat per la
Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida.
Lleida, octubre de 2014

Casa de l'Església-ACADÈMIA MARIANA

• Índex

• Introducció	9
• Breu nota sobre l'Acadèmia Mariana	13
• La Mare de Déu de les Sogues, patrona de la Plana d'Urgell (per Anna Maria Gaya)	19
• La poesia a Bellvís i els Arcs (els poemes visuals de Montserrat Germà)	27
• Convocatòria i bases del Certamen Literari Marià de l'any 2014	37
• Programa de l'acte de lliurament de guardons del Certamen	47
• Paraules del Mantenedor del Certamen per Sebastià Serrano Farrera	51
• Veredicte del Jurat del Certamen Literari Marià de l'any 2014	65
• Atorgament del Títol de Mestre en Gai Saber	71
• Recull de les obres premiades al Certamen Literari Marià de l'any 2014 - <i>La presencia de María de Nazaret</i> de Arturo Muñoz González	73

- <i>La santedat de Maria, filla, esposa i mare</i> de Neus Rosell Tarragó	77
- <i>Siau el nostre escut</i> de Nina Cudós Castelló	79
- <i>Amor de María a su familia</i> de Albert Capdevila Rojo	81
- <i>Els petons més dolços del món</i> de Laura García Llorens	83
- <i>La Mare de Déu de les Sogues: Història, fe, sentiment i tradició</i> de Josep Salvia Vidal	85
- <i>Amor de cada día</i> de Lázaro Domínguez Gallego	103
- <i>Décimas fervorosas a la Virgen de la Academia</i> de Lázaro Domínguez Gallego	107
- <i>Pairal</i> de Lluís Coll Gilabert	111
- <i>Amor a María</i> de Manuel Terrín Benavides	113
● Salutacions	115
- <i>del Sr. Joaquín Salvia Moix, Vicepresident del Patronat de la Mare de Déu de les Sogues</i>	117
- <i>del Sr. Francesc Fabregat i Talarn, Alcalde de Bellvís</i>	119
- <i>de Mons. Joan Enric Vives, Arquebisbe d'Urgell</i>	121
- <i>del Sr. Joan Viñas Salas, Director de l'Acadèmia Mariana</i>	123
- <i>del Sr. Angel Ros i Domingo, Alcalde de Lleida</i>	127
- <i>de Mons. Joan Piris Frígola, Bisbe de Lleida</i>	131
● Programa del concert ofert per la Coral Espiga d'Or de Bellvís	135

● Introducció

Com cada any, l'Acadèmia Mariana de Lleida ha organitzat el Certamen Literari Marià per tal d'honorar la Mare de Déu. Tal com s'acostuma a fer, tot guarnint els festejos per la celebració litúrgica de la festa de la Mare de Déu de l'Acadèmia (el 2 d'octubre), popularment coneguda com la Verge Blanca de l'Acadèmia, es convida una imatge venerada en algun indret per tal de dedicar-li el Certamen i, d'aquesta manera, poder lloar-la junt amb els seus devots que l'acompanyen fins a Lleida per celebrar la festa. Festejar la Mare de Déu de l'Acadèmia ens porta a honorar una altra imatge convidada de manera que, al cap i a la fi, es lloa Maria i ella ens duu al Crist.

És d'aquesta manera com s'acompleix la finalitat de la celebració dels certàmens que organitza l'Acadèmia Mariana: promoure i impulsar la devoció a la Mare de Déu, que és patrona de la ciutat de Lleida sota l'advocació de *Verge de l'Acadèmia*, tot honorant-la amb l'esplendor i el lluïment que proporcionen les

lletres dels autors que hi participen cantant les seves virtuts i enaltint-la com a model per la nostra vida quotidiana.

Maria, una de nosaltres, la única, però, que ha esdevingut plenament humana perquè de manera plena va ser imatge i semblança de l'Amor (que és Déu) al no haver en ella cap rebuig vers Ell ni cap manifestació que l'allunyés de la seva voluntat, és la Mare de Déu i és la mare nostra per exprés desig del Crist quan estava a punt d'entregar el seu alè al Pare: *Quan Jesús veié la seva mare i, al costat d'ella, el deixeble que ell estimava, digué a la mare: Dona, aquí tens el teu fill* (Jn 19,26).

El seu paper de mitjancera entre Déu i la humanitat va quedar ben palès quan encara Jesús no havia començat a manifestar-se. Hi va haver qui va tenir necessitat i va ser ella, a *motu propi*, qui va demanar al seu fill que hi remeies la situació, tot i que Ell li va respondre: *dona, i jo què hi tinc a veure? Encara no ha arribat la meua hora*. Però ella, assumint la doble tasca de parlar amb Jesús i, alhora, adreçar la humanitat vers Ell, va aconsellar els responsables: *Feu tot el que ell us digui* (Jn 2, 1-12). Quedant, així, dit per a sempre el que tots hem de fer.

Atansar-nos a Maria, encara que sigui sota alguna de les seves advocacions, és moltíssim més que desenvolupar un concepte de pertinença territorial o un nexa amb la gent de la terra de cadascú. Tot i que en molts casos l'amor a Maria ha donat com a resultat la cohesió d'un territori i l'aparició d'una manera concreta de ser i d'entendre la vida, apropar-nos a ella és cercar el seu aixopluc i encomanar-nos per tal que ens acompanyi i ens dugui a trobar-nos amb el seu fill, Jesús. Aquest és l'autèntic sentit de qualsevol devoció mariana que hom pugui tenir, copsar la realitat de veure en Maria el camí que ens porta cap a Ell, reconèixer en ella la vitalitat que ens hi manté, la senzillesa que ens permet entendre el transcendent de les nostres vides, la modèstia que ens fa veure pudorosament la nostra

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

ínfima feblesa, la humilitat que ens ajuda a assumir-la i ser-ne conscients, i la dolcesa que ens ha d'omplir de pau per tal de poder ser-hi davant de l'Amor que és el Pare.

Maria, en sí mateixa, no és cap fi, però és el camí que ens porta a Déu i el mirall que ens permet veure'ns a nosaltres mateixos i copsar la humanitat autèntica i perfecta de Maria per tenir-la com a model.

Des de sempre ha estat així. Trobem a Maria present entre els apòstols i vivint amb ells les vicissituds de cada dia en aquella Església que començava a viure el que Crist els havia ensenyat, animant-la, aixoplugant-la, mantenint-la com ens mostren els Fets dels Apòstols i tradicions com el Pilar, en les que ella es fa present per recolzar-la i enfortir-la davant les dificultats. La trobem després, present també en l'Església, quan des de cada indret es desenvolupa una devoció secular vers ella. Sorgeixen llavors les diferents advocacions des de les que el poble senzill i l'Església en general, lloen les virtuts de Maria i la veneren com a mare de Déu i mare nostra. A l'Edat Mitjana apareix la imatge de Maria mostrant-nos i oferint-nos el seu fill, tot seguint el que féu el dia de les bodes de Canà.

D'advocacions n'hi ha que fan referència a les virtuts i actituds evangèliques de Maria o a fets i moments de la seva vida, d'altres ens recorden aparicions miraculoses en les que ella ens va socórrer i orientar en algun moment determinat,... d'altres, les Maresdedéu Trobades, ens parlen d'imatges marianes que s'han descobert al cap de molt temps, després de ser amagades pels cristians en moments de persecucions.

L'advocació que l'Acadèmia Mariana de Lleida convida a ser honorada enguany, la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís, patrona de la Plana d'Urgell, és de les que ens recorden una intervenció miraculosa de Maria apareixent-se per ajudar

algú que ho necessitava i se'n va encomanar, una aparició per ajudar la humanitat. D'aquesta manera no només va assistir Joan Amorós en la seva tribulació d'aquell moment, sinó que també ho va fer amb tots els habitants del territori comprès entre Tàrrega, Fraga i Balaguer (l'antic Mascançà que incloïa part de la Noguera, l'Urgell, les Garrigues i el Segrià) on Bellvís ve a estar al centre geogràfic, cohesionant-los entorn a la seva devoció i portant-los a creure en el Crist. Que ella solti i refaci les nostres.

No cal fer esment de l'agraïment que l'Acadèmia Mariana sent vers els pobles de Bellvís i els Arcs, el seu Ajuntament i el Patronat de la Mare de Déu de les Sogues, per haver acceptat la invitació, possibilitant, així, lloar la Mare de Déu des del Certamen Literari Marià d'enguany.

També fa arribar aquest agraïment a la cinquantena de persones que han pres part en l'organització (membres de la comissió organitzadora¹, membres del Jurat, l'equip d'acollida durant l'acte², la Montserrat Caufapé i l'Albert Font que han estat els presentadors de l'esdeveniment, el Jordi Nicuesa que ha acompanyat a la guitarra les poesies guardonades, el personal de la Casa de l'Església,...), amb el mantenidor, les autoritats que han recolzat l'Acadèmia i, com no, perquè sense ells no hauria hagut certamen, als autors que han aportat la senzillesa, l'espontaneïtat, la profunditat i la bellesa de les seves obres.

Juan Luis Salinas Sánchez³

¹ Cal valorar la dedicació de la Cecília Domenech, el Ferran Grau, l'Antonio Miñano, el Joan Morell i la Dolors Tomás.

² Gràcies també a la Irene Simois, l'Alicia Sanmartín, la Silvia Sanmartín, la Lucía González, la Nerea Barriento Martín, l'Estela Barbancho i la Maria Fuciños que van formar l'equip d'acollida per atendre els assistents.

³ Juan Luis Salinas ha estat el responsable de l'organització d'aquesta edició del Certamen

● **Breu nota sobre l'Acadèmia Mariana**

La Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida va ser fundada el 12 d'Octubre de 1862 pel Rvnd. Josep Maria Escolà i Cugat, amb la col·laboració del senyor Josep Mensa i Font i el Dr. Lluís Roca i Florejachs. En l'actualitat és una de les institucions lleidatanes més antigues.

La finalitat de l'Acadèmia és la de promoure i impulsar la devoció a la Mare de Déu, sota l'advocació de l'Acadèmia, patrona de la ciutat de Lleida, tot honorant-la i estenent el coneixement de les seves virtuts mitjançant la literatura i les belles arts. La seva seu és al carrer Acadèmia de Lleida.

L'Acadèmia Mariana posseeix el doble títol de pontifícia i de reial. El de pontifícia concedit pel Papa Pius XI el 15 de maig de 1923; el de reial pel rei Alfons XIII, el 26 de juny de 1923, essent continuats els favors rebuts per gaudir d'ambdós títols, tant per part de la Casa Reial, com per part de Roma.

El 5 de gener de 1946 el Papa Pius XII, mitjançant un breu especial, declarà la Verge Maria de la Immaculada Concepció, sota el títol de Verge Blanca de l'Acadèmia, celestial patrona de la ciutat de Lleida, en igualtat amb Sant Anastasi màrtir que n'és el patró, atorgant-li tots els honors i privilegis litúrgics que de dret corresponen als patrons principals dels pobles. L'Acadèmia Mariana i el seu oratori, seu de la patrona de Lleida, La Verge Blanca, és una de les institucions més estimades pels lleidatans. En l'actualitat es continua la trajectòria fundacional, tot i que adaptant-la als nous temps.

Al 1865, el còlera va portar la mort a Espanya. Com no havia manera possible d'aturar l'epidèmia, el fundador de l'Acadèmia va organitzar unes rogatives a la Mare de Déu demanant-li que lliurés Lleida de la malaltia i oferint-li un cor de plata donat i finançat amb els donatius dels fidels lleidatans. El cor resultà ser quelcom més que un objecte decoratiu, en el seu interior es reproduïen els noms dels que l'havien finançat, inclòs l'alcalde Fuster.

Una munió d'elements curiosos omplen de significat el cor, al qual el converteixen en el millor exemple de l'art sacre que lliga el fervor popular amb l'art. A l'anvers dibuixa una filigrana en relleu amb l'anagrama de Maria, al centre del qual apareix l'escut de Lleida esmaltat; per sobre, coronant l'anagrama, hi ha una corona que inclou cinc pedres precioses, les inicials de les quals componen el nom de Maria (**mar**ina, **am**etista, **rob**í, **iris** i **àg**ata). El coll del cor de la part anvers, està coronat per flors de lis, element simbòlic identificador de Lleida, en ell es pot llegir *todo por y para María*, i en el seu contorn una inscripció en llatí que traduïda diu: *Maria, en la boca mel, a l'oïda melodia, al cor alegria i joia en el cor de Lleida*. El revers té molt valor donat que reuneix l'escut del fundador de l'Acadèmia Mariana, el del Vaticà i el d'Espanya (en clara al·lusió als títols de pontifícia i reial), tots coronats per la corona imperial donat que en aquella

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

època Espanya s'estenia per Amèrica i Filipines. El coll d'aquest revers és la clau d'uns dels episodis de Lleida més desconeguts, ja que en ell es llegeix *Lérida libre del cólera por María en 1865*. En el contorn d'aquest revers es llegeix la inscripció *En mi corazón estais para convivir y para morir*.

Lleida va donar el cor a la Verge, però l'Acadèmia encara no tenia una imatge que li permetés poder-la venerar. Es va convocar un concurs nacional en el que va resultar guanyadora la imatge proposada pel jove escultor barceloní Maximiliano Sala Sánchez, una esvelta talla de fusta blanca de til·ler que presideix l'altar major. La seva festa es celebra el 2 d'octubre.

Entorn a la Verge Blanca s'han escrit més de 25.000 poesies i més de mig miler de llibres. Des del 1862 fins als nostres dies, la Mare de Déu ha estat honorada amb els jocs florals anuals, els segons més antics del món, després dels de Barcelona, i els únics que estan dedicats a Maria.

Des de la fundació de l'Acadèmia s'han organitzat cada any, tret dels compresos entre 1936-40, uns jocs florals coneguts com *Certamen literari marià*. Per tal d'honorar la Verge des de les diferents advocacions, cada any s'invita la patrona d'un indret diferent per tal que el certamen sigui en el seu honor. D'entre les edicions més anomenades podem recordar les dedicades a la Mare de Déu del Pilar de Zaragoza (1863), Mare de Déu de Montserrat d'Olesa de Montserrat (1864), Mare de Déu d'Atocha de Madrid (1865), Mare de Déu de Covadonga de Cangas d'Onís (1866), Mare de Déu de la Mercè de Barcelona (1869), Mare de Déu de Begoña de Bilbao (1891), Mare de Déu de Lourdes (1908), Mare de Déu de la Capilla de Jaén (1930), Mare de Déu de Mig-Aran de Viella (1965), Mare de Déu de Caacupé de Paraguai (1966), Mare de Déu de Fàtima (Leiria, Portugal) (1968), Mare de Déu del Lluch de Mallorca (1971), Mare de Déu de l'Alba de Tàrrega (1984), Mare de Déu d'Almatà de Balaguer (1985), Nta.

Sra. de Torreciudad (1986), Verges Patrones de totes les Comunitats Autònomes d'Espanya (1988), totes les Verges Patrones de les quaranta-una comarques de Catalunya (1989), Mare de Déu de Czestochowa de Polònia (1990), les Mare de Déu del Kremlin (l'Anunciació i la Dormició), patrones de Moscou (1991), les Verges Patrones dels trenta-cinc estats sobirans d'Amèrica (1992), Sta. Maria de Gardeny de Lleida (1998), Verge de Loreto de Llardecans (1999), Mare de Déu de Carrassumada de Torres de Segre (2004), Mare de Déu de la Unitat, de Romania (2005), Sta. Maria de Ripoll (2006), l'advocació "Mater Salvatoris", patrona dels col·legis de la Companyia del Salvador (2009), Mare Déu del Castell, patrona de Cullera (València) (2010). En el 150 aniversari de la fundació de l'Acadèmia (any 2012) el Certamen es va dedicar a la Verge Blanca de l'Acadèmia, patrona de Lleida.

La celebració dels jocs florals és una antiga tradició catalana i de la Provença, que té el seu origen en l'Edat Mitjana i que es van revifar amb la Renaixença. Durant els darrers anys han anat desapareixent, restant els de l'Acadèmia Mariana com els últims testimonis a Catalunya d'un fet històric i cultural, la qual cosa els dona un especial valor. Des de la seva fundació, els principals organismes i les primeres autoritats de la ciutat han recolzat la celebració del certamen, assumint la dotació dels diferents premis i aportant el seu ajut de diferents maneres.

El fons artístic, bibliogràfic i documental que posseeix l'Acadèmia, està constituït, com a element principal, per l'oratori que és utilitzat pel culte, tot honorant la Mare de Déu. Així mateix gaudeix d'un petit fons d'art marià i de fotografies de les imatges de les Verges d'Espanya, el qual procedeix de l'antic museu de l'Acadèmia Mariana. Un altre grup d'elements el constitueix el fons bibliogràfic marià de l'Acadèmia; aquest és important i nombrós. Hi ha molts exemplars únics de valor internacional. Junt a aquest ens trobem un gran fons de documents manuscrits de valor marià, religiós i cívic

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

importantíssim. Una tercera categoria d'entre els materials que guarneixen l'Acadèmia la formen les partitures musicals, així mateix de caire marià, constituint un amplíssim fons. Aquest fons prové de donacions a l'Acadèmia Mariana, les quals han estat incrementades amb les aportacions dels seus directors i les activitats culturals pròpies de l'entitat. L'Acadèmia està oberta a tots els estudiosos i investigadors, els quals tenen accés al material que necessitin amb permís de la direcció.

L'edifici que originàriament va ser la seu de l'Acadèmia ha estat remodelat i ampliat en la reconstrucció efectuada entre l'any 2003 i el 2006, passant a ser la *Casa de l'Església-Acadèmia Mariana*, on s'acullen diferents entitats de la pastoral de la diòcesi així com les instal·lacions pròpies de la Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida.

• **La Mare de Déu de les Sogues, patrona de la Plana d'Urgell**

El Certamen Literari Marià que convoca l'Acadèmia Mariana enguany està dedicat a la Mare de Déu de les Sogues, patrona de Bellvís i del Pla d'Urgell. Aquesta devoció és molt antiga i està molt arrelada a les poblacions que ara formen una de les comarques més joves de Catalunya. La creació el 1988 de la comarca del Pla d'Urgell aglutinava sota la nova identitat territorial i administrativa els setze municipis de l'àrea de regadiu del Canal d'Urgell. Les terres més planes de l'històric Urgell, àrides amb punts d'aigua estancada, han evolucionat en un terreny verd i frondós. L'antic Mascançà que incloïa part de la Noguera, l'Urgell, les Garrigues i el Segrià, ja estava cohesionat pel paisatge, la història, el treball, les tradicions i la religiositat.

L'Aparició de la Mare de Déu a Joan Amorós

Així ens ho expliquen els fets de l'aparició de la Mare de Déu a Joan Amorós, un pagès de Sidamon que portava a moldre

el gra de la collita al molí de Balaguer. En el trajecte de tornada al seu poble, al fons del bassal de la font del Prat de Bellví, una intensa pluja va posar en perill la mula i el sac de farina que duia lligada. Com a resposta a la seva pregària se li aparegué la Mare de Déu donant-li solució al problema. Era el dissabte 26 d'octubre de 1190.

El santuari de la Mare de Déu de les Sogues

Cinc mesos després, l'1 d'abril de 1191, es posava la primera pedra del santuari on es veneraria la imatge trobada. Aquesta era la resposta que la Mare de Déu havia demanat a Amorós per l'ajuda rebuda. Una empremta lluminosa permanent al seu rostre seria la prova fefaent de la veracitat dels fets que Amorós havia d'explicar a la gent dels pobles de la Plana per aconseguir almoines per a la seva construcció. Un llum resplendent que brillà tres dies consecutius i la troballa de la santa imatge foren els senyals que indicaren a Joan Amorós la seva ubicació: era a cent passes del lloc de l'aparició.

El santuari de la Mare de Déu de les Sogues està a la partida del Tossal, prop de la vila dels Arcs, agregada al municipi de Bellví. El seu nom recorda les sogues que Amorós tallà en tres bocins per descarregar la mula caiguda i que la Mare de Déu va unir després miraculosament. Amorós i la seva dona van custodiar la santa imatge fins a la seva mort, el 1211. Posteriorment en va tenir cura el rector de Bellví, fins que les dificultats van aconsellar fer-ne donació als pares trinitaris, fent-se efectiva a partir 1595. Això va suposar un gran impuls a la devoció a la Mare de Déu de les Sogues i la recuperació de l'espai físic del santuari. A més, la concessió de diversos privilegis al seu altar i al santuari –especialment la germandat amb la Basílica de Sant Joan del Laterà (1513)- i la creació de la

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

Confraria (Urbà VIII, 1641) encara van popularitzar més la devoció.

Amb l'exclaustració dels trinitaris el 1835 el santuari quedà abandonat i s'anà enrunant i espoliant fins esdevenir un abocador.

L'ermita i la font del Miracle

La parròquia i el seu rector –actualment és Mn. Josep Maria Aresté- també té cura de l'ermita del Miracle. Es va construir el 1528 a l'indret de l'aparició de la Mare de Déu a Joan Amorós, al costat del pilaret de l'Aparició. S'ha reedificat en diverses ocasions; l'última, el 1968, finançada per la Cooperativa Agropecuària Verge de les Sogues. A la part del darrere, als seus peus, hi brolla la Fonteta de la Mare de Déu:

Aigua saludable de Maria
entra dins la persona mia,
renta'm el cor
i anima la fe l'ànima mia.

Aigua rosada
rosa'm la cara
llimpia'm el cos
i salva'm l'ànima.

Les imatges de la Mare de Déu de les Sogues

De la imatge trobada és coneix la descripció feta pel P. Narcís Camós, dominic, en una de les etapes del recorregut que va fer pels santuaris marians de Catalunya (*El Jardín de María plantado en el Principado de Catalunya*, 1657). També hi ha

constància de la imatge de la Mare de Déu de les Sogues que el capítol de la catedral de Lleida va regalar al santuari el 1446, obra de Jordi Safont, l'escultor de la coetània Mare de Déu del Blau de la Seu Vella. Aquesta imatge no es conserva.

Les guerres, a més de la mort i la destrucció, van sembrar aires de confusió pel que fa a la imatge original de la Mare de Déu de les Sogues venerada al santuari. Durant la Guerra de Successió, el 1707, va ser robada i retornada el 1722. Amb la Guerra del Francès els trinitaris exclaustrats (1810) del convent del santuari es traslladaren amb la imatge a Mallorca. El seu retorn el 1814 es va fer atropelladament, el 3 de juliol de 1814, amb la mediació dels rectors de Linyola i de Bellví, per retornar novament al seu santuari.

Des de 1835 el culte a la Mare de Déu de les Sogues retornà a la parròquia de Bellví, al cambril del nou temple que s'estava construint dedicat a l'Assumpció de Maria (1804-52), i on encara continua el seu culte. Una família del Poal –Antoni Puig i Minguell, de Casa Puig- van poder fer-se una reproducció de la imatge per venerar-la a casa seva.

El 1936 la imatge de la Mare de Déu va ser cremada. Les restes calcinades les va recuperar una germana de la Sagrada Família i es conserven en una arqueta al darrere l'altar del cambril. Els descendents d'Antoni Puig –els senyors Gassol i Puig, del Talladell- van cedir generosament la còpia centenària de la imatge que veneraven al seu oratori. Un cop restaurada, el 24 d'octubre de 1939, dos dies abans de la seva festa la Mare de Déu de les Sogues va retornar al seu cambril. En la celebració del primer centenari de l'església parroquial s'inaugurà la remodelació i embelliment del cambril i es coronà la imatge de la Mare de Déu (1952).

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

Una petita imatge de la Mare de Déu amb el Nen Jesús, adquirida a casa d'un antiquari de Lleida, qui la comprà al veí d'Alpicat Josep Escuer i Farreres que la guardava des de feia diverses generacions s'ha recuperat com una gran troballa.

La talla d'alabastre desgastada de tant estimar-la sembla coincidir amb la descripció de la imatge original feta pel P. Camós. Malgrat aclariria alguns enigmes que planen sobre la imatge actual, l'autenticitat de la imatge està per confirmar. Actualment es venera en una fornícula de la capella del Santíssim de l'església parroquial de Bellvís.

El Casal de la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís.

El P. Segimón Balagué i Salvia (1922-1996) escolapi bellvisenc gran devot de la Mare de Déu de les Sogues ha estat divulgador incansable de la seva devoció. Després d'una llarga i intensa dedicació com a sacerdot i educador en diferents centres escolapis de Catalunya, Cuba i Mèxic retornà definitivament a Bellvís a causa d'una greu lesió al cor. Els darrers vint anys de la seva vida els va dedicar intensament i amb gran entusiasme a promoure la recuperació del Tossal amb l'ajuda de la gent de Bellvís, Els Arcs i d'altres poblacions.

Les excavacions arqueològiques iniciades el 1977 van revelar alguns vestigis del santuari: el basament i la planta de l'església romànica (segles XII i XIII), les tombes excavades en el seu interior, i les de Joan Amorós i la seva dona, prop de l'entrada; també es van trobar cups, cellers i un pou. Els ossos es conserven en una fossa única sota una monumental creu de ferro emmarcada amb quatre símbols representatius del moment històric que es vivia, enllaçats amb les paraules de Jesucrist: "*Estimeu-vos*".

El 1983 es va construir al costat del santuari un Casal en forma de barca, projectat per l'arquitecte Jordi Mir, on es guarden moltes d'aquestes troballes. El 5 de maig de 1985 es va constituir el Patronat del Casal Mare de Déu de les Sogues que continua l'obra del P. Segimon, actualment sota la presidència del Sr. Antonio Salvía i Falip. Tots els membres que el componen treballen per fer realitat el testament que els deixà el bon escolari: *"conservar i millorar el Tossal de les Sogues"*.

La devoció popular a la Mare de Déu de les Sogues

La devoció a la Mare de Déu de les Sogues es va estendre per tota la comarca i estava molt vinculada a la necessitat d'aigua dels camps de conreu dels seus pobles. Quan la sequera era una amenaça pels sembrats, a mitja nit es feia la treta de la santa imatge des de l'altar fins al claustre del santuari. Durant vuit dies els pobles de la plana hi anaven en romeria. S'anomenaven les "festes de la treta" o "tretes", documentades des de 1458. Eren cinquanta-quatre els pobles que invocaven a la Mare de Déu de les Sogues sadollar la set de les terres i la set espiritual de les ànimes:

De les aigües tesorera
Déu vos volgué destinar,
per promptament remeiar
al sedent
que en Vós espera.

Puix sou refugi sagrat,
amparo segur i guia:
aigua enviau-nos, Maria,
en esta gran sequedat!

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

Tothom està consternat,
lo llanto un rec formaria:
aigua envieu-nos maria,
en esta gran sequedat.

Quan pateix aixut la plana
com teniu del cel la clau,
des d'aqueix mar la regau
si dignament ho demana,
a vostres plantes postrada
dolça repeteix i entona:
de l'Urgell Mare i Patrona
siau per tots advocada.

Sovint les pregàries eren ateses i es feia una festa d'acció de gràcies, amb el cant dels goigs a la Mare de Déu.

Amb el temps s'anà configurant l'anomenada comarca espiritual de les Sogues (V. Serra i Boldú), amb les poblacions unides per l'aigua i la devoció. Actualment molts pobles del Pla d'Urgell continuen invocant la Mare de Déu de les Sogues: Linyola i el Poal i, molt especialment Bellvís. La Mare de Déu de les Sogues es festejada el dilluns de Pasqua, el primer diumenge de maig -el Dia de les Mares-, i el segon dia de la Festa Major -el 26 d'octubre, aniversari de l'aparició. El camí de les Sogues, des de Bellvís al Tossal, passant pel Miracle, s'omple de pelegrins i devoció que arriba de tota la plana.

El regadiu ha donat una nova fesomia a la comarca i han davallat les rogatives i les processons. Però la devoció a la Mare de Déu de les Sogues continua donant fermesa i cohesió a la realitat espiritual de la seva població. Els vents del Certamen Marià que enguany li dedica l'Acadèmia Mariana miraran d'estendre aquesta devoció com un dolç perfum cap al Pla de

Lleida. Des del santuari de la Verge Blanca de l'Acadèmia, el Cor Immaculat de Maria alena l'espiritualitat que alimenta la nostra fe.

Anna Maria Gaya Fuentes⁴

⁴ Anna Maria Gaya és membre de la Junta de l'Acadèmia, historiadora i professora de l'Institut d'Ensenyament Secundari Gili Gaya de Lleida.

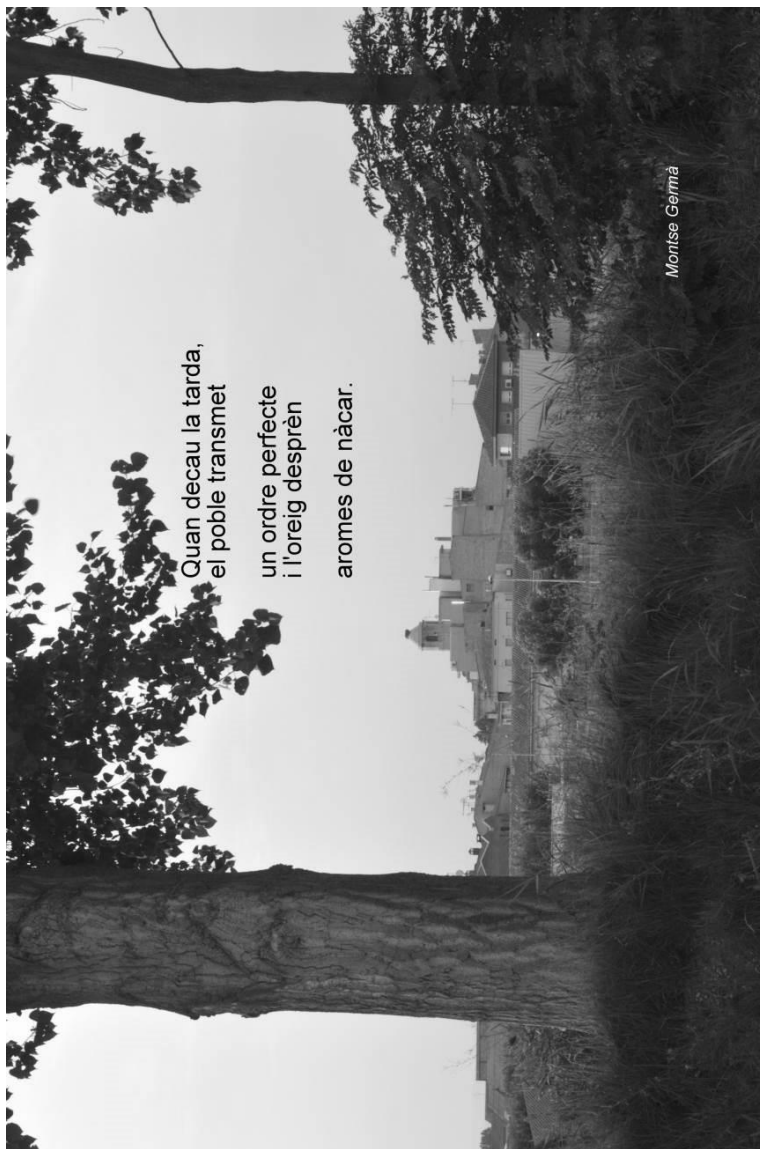
• **La poesia a Bellvís i els Arcs (els poemes visuals de Montserrat Germà)**

En els moments previs a l'inici del Certamen i durant la petita estona que hi va haver de descans entre la part d'entrega de premis i la vetllada en la que es van llegir les obres guanyadores i es realitzà el concert, es projectaren un seguit de fotografies de La Plana d'Urgell, especialment de Bellvís i Els Arcs.

Les fotografies anaven acompanyades d'uns petits versos a l'estil japonès Haiku que feien un tot comunicatiu de gran valor estilístic. El conjunt de la presentació, l'autoria de la qual pertany a Montserrat Germà i Pifarré, dels Arcs, va ajudar a contextualitzar paisatgísticament i comprendre l'entorn en el que es venera la Mare de Déu de les Sogues.

A continuació es reproduïxen alguns dels poemes visuals que es projectaren. Malauradament, l'edició en blanc i negre d'aquest llibret pot destorbar la totalitat del missatge.

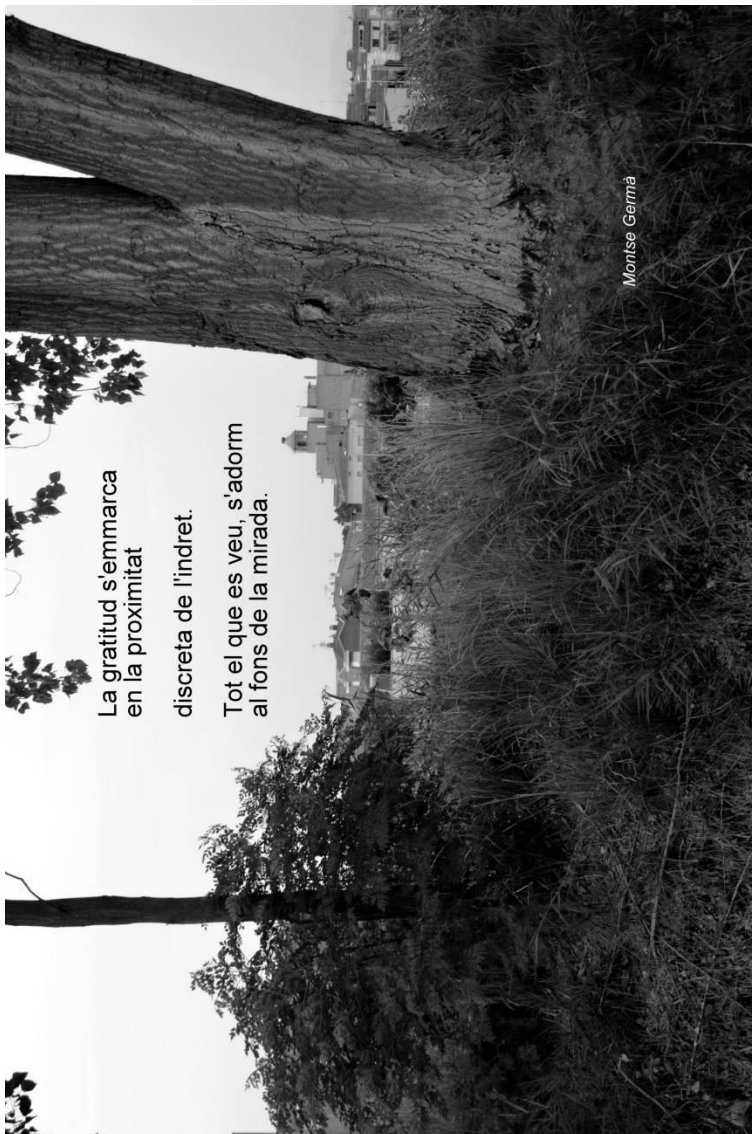

Quan decau la tarda,
el poble transmet
un ordre perfecte
i l'oreig desprèn
aromes de nàcar.

Montse Germa

La gratitud s'emmarca
en la proximitat

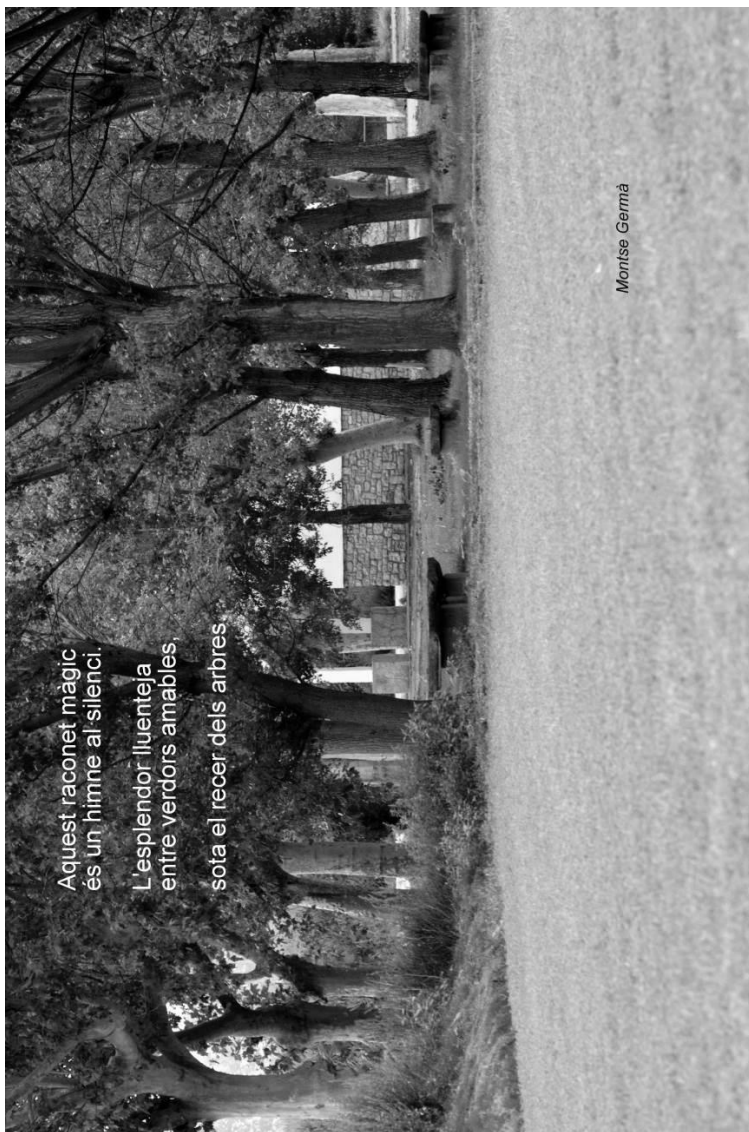
discreta de l'indret.

Tot el que es veu, s'adorm
al fons de la mirada.

Montse Germà

Entre cortines difuses,
s'hi entrelluca
el missatger solitari:
vell testimoni
d'imatges quotidianes.

Montse Germà

Aquest raconet màgic
és un himne al silenci.
L'esplendor lluentaja
entre verdors amables,
sota el recer dels arbres

Montse Germà

Amb una extensa serenor,
fas palesa la teva benaurança.
És en aquest precís moment
quan tenyeixes el paisatge
de càlides tonalitats.

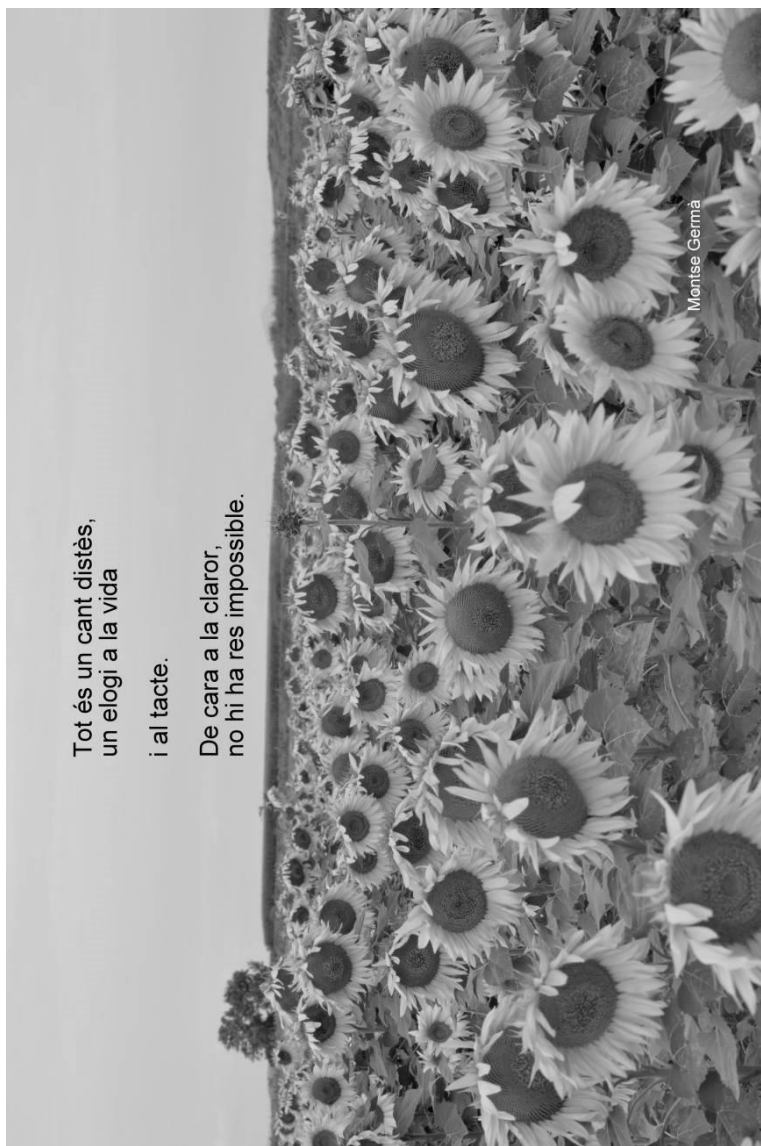

Montse Gama

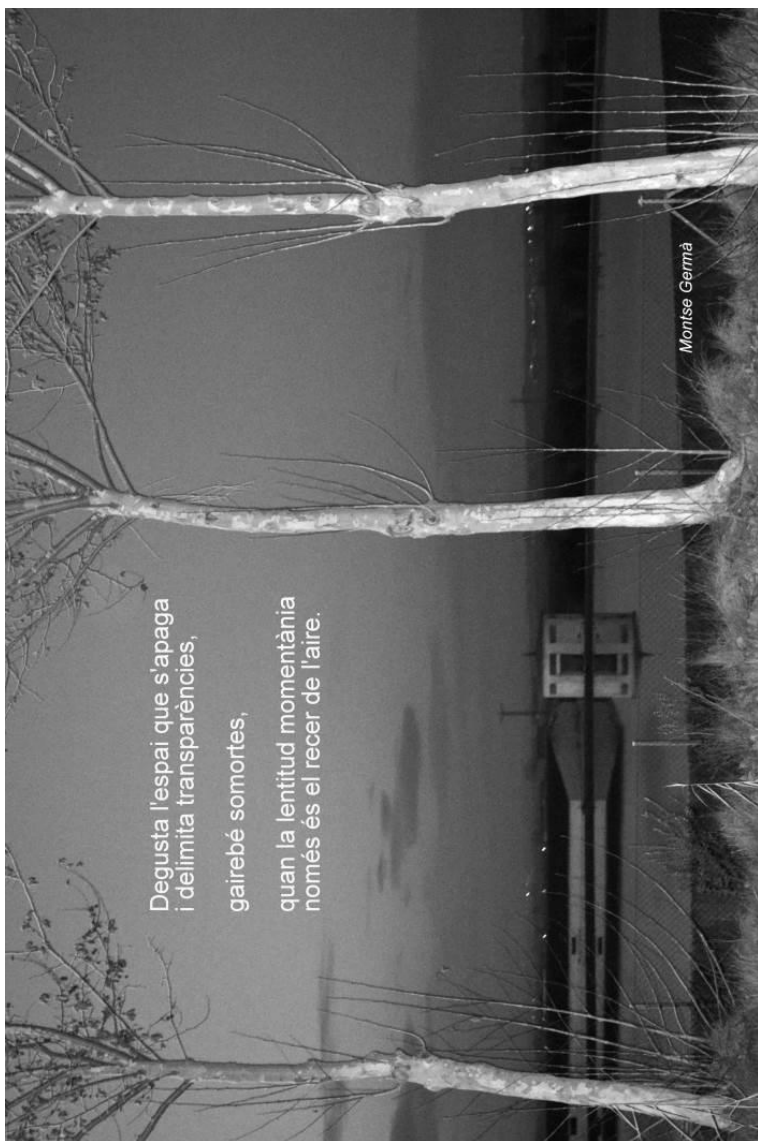
Tot és un cant distès,
un elogi a la vida

i al tacte.

De cara a la claror,
no hi ha res impossible.

Montse Germà

Degusta l'espai que s'apaga
i delimita transparències,
gairebé somortes,
quan la lentitud momentània
només és el recer de l'aire.

Montse Germà

• **Convocatòria i bases del Certamen Literari Marià de l'any 2014**

Tot seguit es reproduïxen la convocatòria i les bases del Certamen tal com van ser editades, per tal de facilitar l'apreciació de com havia de ser l'edició d'enguany i els requisits que havien de satisfer les persones que hi participessin.

Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida

Certamen Literari Marià en honor de la Mare de Déu de les Sogues, patrona de la Plana d'Urgell

L'Acadèmia Mariana de Lleida, amb motiu de la celebració de la festivitat de la Mare de Déu de l'Acadèmia, patrona de Lleida, convoca el Certamen Literari Marià en honor de la Mare de Déu de les Sogues, patrona de la Plana d'Urgell (la imatge de la qual es venera a la Parròquia de Bellvís), que es regirà per les següents

Bases generals

1.- L'edició del certamen d'enguany estarà organitzada en dos seccions, la primera oberta a la participació dels escriptors que vulguin fer la seva aportació literària o d'investigació, i la segona adreçada als participants en edat escolar. El solemne acte final del Certamen es celebrarà el proper dia 5 d'octubre de 2014 al Paranimf de l'Acadèmia Mariana de Lleida.

2.- La secció dedicada als escriptors que vulguin fer la seva aportació literària o de investigació a la Mare de Déu, constarà dels següents apartats, els quals estaran dotats amb els premis que s'indiquen:

2.a.- *Flor natural*: treballs poètics en vers dedicats a lloar la Mare de Déu, tot ressaltant les seves virtuts, les qualitats de la seva personalitat, el seu amor a Déu o la devoció dels fidels vers ella. **Premi de l'Excm. i Rev. Sr. Bisbe de Lleida:** *Flor natural* i 1000 € al millor treball presentat en aquest apartat.

2.b.- *Treballs poètics en vers* adreçats a cantar la Mare de Déu de les Sogues, ja sigui lloant-la, ressenyant la seva història, cantant els ajuts que atorga a qui la invoca, proclamant la devoció dels fidels vers ella,... **Premi de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida:** 400 € al millor treball presentat en aquest apartat.

2.c.- *Treballs poètics en vers* adreçats a cantar la Mare de Déu de l'Acadèmia, ja sigui lloant-la, ressenyant la seva història, proclamant la devoció dels fidels vers ella,... **Premi de l'Il·lm. Ajuntament de Bellvís:** 400 € al millor treball presentat en aquest apartat.

2.d.- *Treball de reflexió i aprofundiment*, que podrà ser indistintament en prosa o en vers, adreçat a l'estudi de qualsevol aspecte mariològic, glosant especialment, en aquest any del Sínode dedicat a la família, el procés de Maria creient i membre de la seva família, tot considerant-la com a filla, jove, noia cridada per Déu, esposa, mare,... i mare dels creients. **Premi de l'Institut d'Estudis Ilerdencs:** 400 € al millor treball presentat en aquest apartat.

2.e.- *Treball d'estudi i aprofundiment* en prosa sobre la Mare de Déu de les Sogues des d'alguna de les

vessants històrica, sociològica (de cohesió de la població de la Plana d'Urgell), antropològica (festes i tradicions al seu voltant), espiritual (com a element d'arrelament de la fe),... **Premi del Patronat de la Mare de Déu de les Sogues: 400 €** al millor treball presentat en aquest apartat.

Tots els guardonats rebran el corresponent diploma acreditatiu.

3.- La secció dedicada a participants en edat escolar constarà de les següents categories, per cadascuna de les quals s'estableixen tres premis:

3.a.- *Treball de reflexió i aprofundiment* parlant de la presència de Maria de Natzaret en la personalitat i l'espiritualitat dels joves d'avui, fet per alumnes nascuts en els anys 1997 i 1996. Premis dotats amb 300, 150 i 100 € atorgats pel **Departament de Cultura de la Generalitat**, als tres millors treballs presentats en aquest apartat.

3.b.- *Composició escrita* (redacció) parlant de l'amor de Maria a la seva família, feta per alumnes nascuts en els anys 2001, 2000, 1999 i 1998 (1r, 2n, 3r i 4t d'E.S.O.). Premis dotats amb 200, 100 i 75 € atorgats pel **CaixaBank ("La Caixa")**, als tres millors treballs presentats en aquest apartat.

3.c.- *Composició escrita* (redacció) parlant de Maria i la seva relació amb Jesús infant, feta per alumnes nascuts en els anys 2004, 2003 i 2002 (4t, 5è i 6è d'Educació Primària). Premis dotats amb 200, 100 i 75 € atorgats per **l'Acadèmia Mariana**, als tres millors treballs presentats en aquest apartat.

El valor dels premis d'aquesta secció es farà efectiu mitjançant un val per l'adquisició de llibres o material

escolar. Tots els guardonats rebran el corresponent diploma acreditatiu.

4.- En els apartats, les obres dels quals s'han d'escriure en vers, l'estil, la tècnica i el tipus de poesia queden a determinar pel gust de l'autor.

5.- Els autors que concorrin a la primera secció podran fer-ho amb una obra diferent per cada apartat.

6.- Els participants a la secció d'edat escolar només podran presentar una obra a la categoria que els pertany segons l'any del seu naixement. L'Acadèmia Mariana agraeix als centres escolars la difusió que facin del Certamen i el fet que motivin llurs alumnes per la seva participació i els orientin en la realització dels treballs. Tret que alguns alumnes es presentin de manera individual, es demana als centres escolars que facin la selecció de les obres que realment cal presentar al Certamen. En l'entrega dels premis es farà esment dels centres on estudien els guardonats.

7.- Els treballs presentats en qualsevol de les seccions del Certamen literari podran estar escrits indistintament en català o castellà, hauran de ser originals i no haver estat publicats anteriorment. Tant les obres escrites en vers com les escrites en prosa s'hauran de presentar en fulls Din A-4 escrits per una sola plana, amb lletra tipus Times New Roman, de tamany 12 i amb un interlineat d'1'5 línies. L'extensió dels treballs queda a determinar per l'autor. Si aquesta és superior a un full, es presentarà també, en full apart, una síntesi explicativa del treball d'una pàgina d'extensió com a màxim.

8.- Les obres que concorrin a aquest Certamen portaran la referència a la secció, apartat o categoria a la que es presenten i un *lema identificatiu*, quedant fora de la participació aquelles que explicitin les dades d'identitat de l'autor.

El *lema identificatiu* es repetirà de forma visible en la plica constituïda per un sobre tancat, a l'interior del qual hi constarà el títol de l'obra i les referències identificatives de l'autor (nom, número de D.N.I., Passaport o N.I.E, l'adreça postal, l'adreça electrònica, telèfon,...). Queda prohibida la utilització de pseudònims o qualsevol altre tipus de suplantació de personalitat.

En el cas dels participants a la secció d'escolars, caldrà incloure dins el sobre la fotocòpia del document d'identificació que s'acrediti, o del Llibre de Família, per tal de poder constatar l'any de naixement. També caldrà fer esment al centre escolar on l'autor cursa els estudis.

9.- Les obres participants, les quals es presentaran per quadruplicat, i les pliques corresponents es remetran, en un sobre tancat, al Secretari de l'Acadèmia Mariana de Lleida, carrer Acadèmia nº 17, 25002 Lleida. Al sobre, les dades del remitent només faran constar l'adreça del que fa l'enviament, sense el nom. Com a termini de presentació s'estableixen les següents dades en les que quedaran definitivament tancades les admissions corresponents a cada secció:

9.a.- Per la secció escolar el termini quedarà tancat el 30 de juny de 2014.

9.b.- Per la secció general, el termini quedarà exhaurit el 28 de juliol de 2014.

10.- L'Acadèmia Mariana constituirà un Jurat, el qual determinarà quines són les obres que mereixen esser

guardonades. Aquest Jurat haurà de decidir i resoldre les diferents situacions que es puguin presentar més enllà del que especifiquen aquestes bases. El Secretari de l'Acadèmia, el qual actuarà amb veu i sense vot, formarà part del Jurat i s'encarregarà d'aixecar la corresponent acta amb el resultat final de les deliberacions. Els membres del Jurat no podran participar com autors en el Certamen. La composició del Jurat es farà pública en l'acte de lliurament dels premis.

11.- En el moment de valorar les obres participants, el Jurat tindrà en consideració, per una banda, el valor artístic, estètic i literari de cada obra, i, per una altra, la qualitat i profunditat dels treballs des del punt de vista espiritual, mariològic i religiós.

A banda dels premis establerts, el Jurat podrà concedir les mencions que cregui merescudes, tot i que sense cap mena de dotació econòmica.

12.- Els concursants premiats seran avisats personalment per tal que puguin preveure la seva assistència a l'acte de lliurament dels premis. A més a més, el resultat del Certamen serà publicat en els mitjans d'informació locals.

13.- Les obres premiades quedaran en propietat de l'Acadèmia, la qual les podrà publicar i utilitzar dins la seva activitat pastoral o cultural habitual, de la manera que cregui oportuna. En tot cas, sempre es farà ressenya de l'autor.

14.- L'Acadèmia conservarà les obres no premiades durant un termini que finalitzarà el 29 de desembre de 2014 per tal que els autors que estiguin interessats en recuperar-les puguin passar a fer-ho. En cap cas, però, es mantindrà

correspondència amb ells, raó per la qual s'aconsella que es quedin còpia de les obres presentades.

15- Quedaran excloses de participar aquelles obres que manifesta o subliminalment ofenguin el sagrat, atemptin contra la consciència i el sentiment dels cristians o que siguin irrespectuoses amb les persones i la seva fama.

16.- Tots els participants en el Certamen hauran d'acceptar les presents bases i sotmetre's al que elles especifiquen. En els possibles casos en els que alguna circumstància hagi quedat sense solució després de l'aplicació de les mateixes, els implicats acceptaran les decisions del Jurat.

Que la Sobirana Reina de la Bellesa accedeixi inspirar els poetes, escriptors i membres del Jurat que prenen part en aquest Certamen en honor de Maria.

• Programa de l'acte de lliurament de premis del Certamen Literari Marià

Tot i que el certamen s'inicia amb la convocatòria del mateix i comprèn el període en el que els autors preparen les seves obres i les lliuren a la Secretaria de l'Acadèmia Mariana, el de deliberació del Jurat i el d'entrega de guardons, aquesta darrera fase és la que es reconeix pròpiament com a certamen.

A continuació es presenta el programa amb el que es va desenvolupar aquest acte en l'edició de l'any 2014, el qual es va celebrar al paranimf de l'Acadèmia Mariana.

CERTAMEN LITERARI MARIÀ
EN HONOR A LA
MARE DE DÉU DE LES SOGUES

(Patrona de Bellvís i la Plana d'Urgell)

5 d'octubre de 2014

17:00 h Celebració de l'Eucaristia presidida pel Bisbe de Lleida i concelebrada per l'Arquebisbe d'Urgell i sacerdots dels dos bisbats

18:30 h Salutació i inici del Certamen

- ⊙ Entrada de les autoritats i les Pubilles d'Honor de Lleida
 - ⊙ Actuació del **mantenidor**: Dr. Sebastià Serrano i Farrera
 - ⊙ Presentació del Jurat i lectura de l'acta
 - ⊙ Entrega de guardons als autors de les obres premiades
 - ⊙ Lliurament de la *Flor natural*
 - ⊙ Salutació del President Patronat Mare de Déu de les Sogues
 - ⊙ Salutació de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Bellvís
 - ⊙ Salutació de l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de la Seu
 - ⊙ Salutació del Director de l'Acadèmia Mariana
 - ⊙ Salutació de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida
 - ⊙ Salutació de l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Lleida
-
- ⊙ Lectura de la *Flor natural* i les altres obres premiades
 - ⊙ Concert de cloenda ofert per la Coral Espiga d'Or de Bellvís que va oferir el següent programa:

● Paraules del Mantenedor del Certamen

*La Mare de Déu de les Sogues, la nostra protectora*⁵

Sebastià Serrano

Moltíssimes gràcies a l'Acadèmia Mariana, al seu director l'amic Joan Viñas, per haver-me convidat, també al meu exalumne Xavier Terrado per haver col·laborat en aquesta invitació que m'ha fet tan feliç. Senyors bisbes, bisbe de Lleida i bisbe de la Seu, que sou bisbe del poble de Bellvís, senyor alcalde, alcalde de Bellvís, autoritats.

Em sento feliç de participar en aquest acte, em sento molt orgullós de ser de Bellvís, i feliç per poder dir avui aquestes paraules per honorar la Mare de Déu de les Sogues i la poesia. Sense poesia no fórem aquí, no fórem aquí, no existiríem. Sense

⁵ El text que es presenta és col·loquial, àgil i espontani, tal com va ser expressat pel mantenedor en l'acte. S'ha transcrit directament de l'enregistrament de so que es va efectuar.

la Mare de Déu de les Sogues la gent de Bellvís i les nissagues de Bellvís tampoc existirien⁶.

Hi va haver fa uns anys -feliçment encara és viu- un professor emèrit de la Universitat de Toronto, psicòleg, que va inventar fa uns trenta anys un concepte al qual la psicologia li està traient molt suc en aquests darrers anys. Va introduir el

⁶ **Sebastià Serrano i Farrera**, nascut a Bellvís el 1944, és Catedràtic de la Universitat de Barcelona, en la qual ha ocupat la Càtedra de Lingüística General fins al juliol d'aquest any. En aquesta universitat va seguir estudis de matemàtiques i de lingüística i en ella es va doctorar amb una tesi sobre lingüística matemàtica.

Durant la seva vida acadèmica ha desenvolupat diferents línies d'investigació, destacant les de lingüística i comunicació, comunicació no verbal i emoció i coneixement. Ha estat professor visitant a les universitats d'Estocolm, d'Amsterdam, de Lió, de Mèxic, de Buenos Aires, de Berkeley y de Roma, entre d'altres. Freqüentment col·labora amb diversos programes de radio i televisió.

És especialista en llenguatge i matemàtica. Ha publicat assajos sobre aquestes disciplines i també sobre semiòtica, lingüística general, poètica, filosofia, teoria de la ciència i, fonamentalment, sobre teoria de la comunicació. És autor dels llibres: *Elementos de lingüística matemática* (1975), *Lógica, lingüística y matemáticas* (1977), *Literatura i teoria del coneixement* (1978), *Lingüística i qüestió nacional* (1978), *Signes, llengua i cultura* (1979), *Comunicació, llenguatge i societat* (1993), *Cap a una lògica de la seducció* (1996), *Comprendre la comunicació. El llibre del sexe, la poesia i l'empresa* (1999), *Comprendre la comunicació* (2000), *El regal de la comunicació* (2003), *L'instint de la seducció* (2004), *Els secrets de la felicitat* (2006), *La festa dels sentits* (2009), *De l'amor, la mentida i la persuasió. Com assolir l'excel·lència en la comunicació personal* (2013). També és autor de dues novel·les: *La paradoxa* (1985) i *Elogi de la passió pura* (1990).

Ha rebut diversos guardons, entre ells: Premi Anagrama de d'assaig, per *Elementos de lingüística matemática* (1974), Premi Octubre-Joan Fuster d'assaig per l'obra *Lingüística i qüestió nacional* (1978), Premi Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans, per l'obra *Signes, llengua i cultura* (1983), Premi Ramon Llull de novel·la per l'obra *Elogi de la passió pura* (1990), Premi Humbert Torres per l'obra *Comprendre la comunicació* (2000), Premi "Eduardo Benot al Rigor Científico i Lingüístico" (2014), de l'Ajuntament de Cadis. L'any 2003 va ser guardonat per la Generalitat de Catalunya amb la Creu de Sant Jordi, pel conjunt de la seva obra i la seva aportació a la cultura. Però si una cosa volguéssim destacar d'ell, aquesta seria l'amor per la seva terra.

concepte de memòria episòdica. Sense entrar ara en la definició precisa del què és, la memòria episòdica vindria a dir que nosaltres construïm la nostra memòria a base de petits o més grans episodis. I aquests episodis, com molt petites historietes, són les que construeixen, no només la nostra memòria, sinó la nostra identitat.

A la meva memòria, i a la meva memòria episòdica hi ha molts episodis relacionats amb la Mare de Déu de les Sogues, molts, molts... Des dels primers anys de la meva vida fins als darrers. Però n'hi ha un que voldria esmentar, només com un petit exemple. Jo era un nen que devia tenir nou anys, amb salut delicada, i un bon dia ve la mare a casa i diu: "*Fillet, demà a l'ajuntament faran un examen*". Perquè un alcalde que hi havia llavors, predecessor del nostre Francesc, un gran alcalde també, havia decidit... Es començava llavors a desenvolupar el batxillerat i havien posat en molts pobles de l'entorn -perquè només a Lleida hi havia un institut- les acadèmies i els mestres hi anaven i feien les classes per preparar per al batxillerat. "*Hi aniràs perquè l'ajuntament ha decidit pagar les classes a un nen del poble que tingui entre deu i dotze anys*"... I em va dir. "*Jo he anat a l'ajuntament i encara que no tinguis deu anys però de tota manera han admès que et pogués apuntar*". Això era, -segons la memòria episòdica- la vigília de la Puríssima. I la mare ens va dir al meu germà i a mi -el pare s'havia mort feia uns anys: "*Demà anireu a missa i a combregar i després de combregar pujareu al cambril i allà tu demanaràs perquè et vagi bé l'examen.*" I així ho vam fer. Jo no sabia què era un examen; a més, per qüestions diverses havia començat a escola bastant tard, amb més de set anys. I aleshores vam anar i -encara me'n recordo ara- d'haver demanat protecció.

El què més necessitem les persones és protecció i alguna mena de seguretat, perquè tots tenim por. I aleshores vaig fer la pregària corresponent i l'endemà vaig anar a l'examen. Perquè la meva mare, pobreta -encara és viva, i si estès més bé seria aquí,

però ens acompanya de pensament- deia “*Sis quera aquest xiquet pogués ser mestre, perquè, què farà pobret? Sis quera pogués ser mestre!*”. Bé, doncs, hi vaig anar, vaig fer l’examen bastant tranquil i, encara avui, me’n recordo de les preguntes que em van fer.

Me’n recordo, perquè, sabeu?, les emocions només les tenim per facilitar la memòria i, després, per prendre decisions. Perquè tots plegats hem de decidir contínuament, i les emocions ens ajuden a decidir. Per tant, l’emoció facilita la memòria. L’emoció deuria ser molt forta, perquè si n’hauré fet d’exàmens a la vida! Però d’aquell me’n recordo més que dels altres. Me’n recordo més d’aquell que quan vaig fer la càtedra de la universitat. Fort!

Vam pujar al cambril i tot, i certament em sentia tranquil, i vaig veure que les preguntes les sabia i vaig pensar -alguna cosa, perquè tampoc en sabia tantes de coses, però les vaig saber i al cap d’uns dies va venir a casa el secretari de l’ajuntament, el Sr. Cases -una bellíssima persona del meu poble- i va dir a la meva mare: “*Doncs mira li hem donat al teu fill, ha fet bé les coses...*”

Jo en tinc aquell record perquè certament em va passar possiblement em va tranquil·litzar, que és el que de vegades nosaltres demanem. Tenim aquí persones que en sabem molt d’aquestes coses i estan acostumades a parlar-ne, però de vegades el que ens cal és que ens facin passar la por. La por es pot controlar. Fins i tot la por més gran, la por a la mort. Quan penses que hi ha gent que ha donat la vida, que s’ha enfrontat a la mort...; i aquestes persones tenien por igual que nosaltres. Ara penso -ja entrem nosaltres a la història- en el pobre Joan Amorós que voltava per allà -com si el veiés- perquè tots els de Bellvís el coneixem; es devia trobar en aquella situació de tanta dificultat... i primer va demanar protecció. Quanta gent hi ha ara que demana protecció!

Fa quinze dies o tres setmanes, llegia una d'aquestes revistes que diuen que llegeixen totes les persones que tenen responsabilitats "The Economist", i parlava allà de les professions que tenen futur. A mi m'agraden aquestes històries perquè jo les explico als meus alumnes. I una cosa que em va sorprendre era les possibilitats extraordinàries que donaven als professors de ioga! Em va sorprendre.

I després he buscat informació. Per exemple al temps que he estat a Califòrnia, als Estats Units, allà tothom anava a ioga, professors i alumnes, o una altra forma de meditació. Tot perquè la gent no pot, no podem resistir la por. Hi ha molta gent avui amb situacions molt difícils, amb època de crisi, molta gent a l'atur, molta, molta gent. Aquí a lo millor potser hi ha alguna persona, cadascú de vosaltres, tots plegats potser coneixeu algú que hi està. I estar a l'atur i no veure possibilitats, i si et diuen que per cada lloc de treball n'hi ha cent cinquanta que ho demanen...! És clar que aquesta gent necessiten una mica de protecció, també per tenir esperança.

Perquè, sabeu? Si alguna persona se sent desprotegida i se sent insegura, emmalalteix, perquè es desfà l'equilibri orgànic del seu cos. I un poble, una comunitat, una societat, si pateix, també emmalalteix. Tots els esforços que puguem fer sempre en donar suport, ser solidaris, tenir amor... Perquè al cap i a al fi, hauríem de pensar que tots tenim aquesta por - i ara torno a aquell xiquet perquè tenia por aquell xiquet, o nosaltres... Perquè tens por? Perquè tot a la naturalesa, des d'una cèl·lula fins a una nació, els elements que la constitueixen, i sobretot les persones, el canvi ens altera. Els cossos estan preparats per a que el canvi els alteri i, després de seguir unes estratègies determinades, es retorni a l'equilibri i ens adaptem a la nova situació.

Hi ha hagut al llarg de la història de la humanitat adaptacions prodigioses. Per mi l'adaptació més impressionant és l'amor: és una adaptació prodigiosa. S'ha demostrat als laboratoris de zoologia, amb ximpanzés, els han fet patir una mica. Si el ximpanzé està neguitós però si el ximpanzé te al costat un altre que li somriu una mica, el patiment baixa. Per això nosaltres som persones empàtiques, s'ha desenvolupat l'empatia, i arribem a pensar que a lo millor una altra persona que ens entén i ens vol bé i ens vol ajudar, i ens hem ajudat.

Per això estem aquí perquè ens hem ajudat tots amb la tradició; ens hi ajuda. I una mica aquesta empatia la podem projectar i, de fet, moltes comunitats la projecten. Sens dubte la comunitat de Bellvís la projecta també en la Mare de Déu de les Sogues aquesta empatia. Pensava: *"Si tu ja ho saps el que a mi em passa, de la col·lecció de preguntes que em sé fes que em posin bones preguntes i no aquelles que no sé"*. Això és així i, d'alguna manera, el fet de confiar-hi a tu ja et dona alguna seguretat.

I així al llarg de la història ens hem pogut anar adaptant i hem arribat, serenys com estem tots plegats, i sovint potser no ho hem sabut agrair prou.

Quan jo deia *"els belloisencs no hi fórem sense la Mare de Déu"*, ho dic com una asseveració, perquè ens ha ajudat a viure des del segle XII -no és broma- i amb unes situacions de grans trasbalsos. I Bellvís abans del canal d'Urgell no era el que és ara. I l'Urgell tampoc era el que és ara ni, fins i tot, quan van fer el canal. La gent que va fer el canal jo me'ls imagino com quan volien contra Moisès: *"Aquest canal ens ha fet més pobres que abans"*, perquè l'aigua necessita un temps perquè aquella aigua la terra la remogui o transformi o el que sigui. *"Tornem a lo d'abans"*. Si s'hagués pogut cremar, ho hagueren fet, perquè la vida era dura.

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellví

Per tant hi havia un element d'unitat de la gent del poble, unitat amb els pobles veïns, Sidamon per exemple. Un dels records de la memòria episòdica, quan un dia venien amb processó dels pobles de l'entorn de la Plana d'Urgell, i aquell dia era festa a Bellví i havia una gran quantitat de persones, intercanvi d'opinions, etc. Hi havia, podríem dir, una festa social important. Aquesta festa i la festa major. En moments de dificultat la gent alava la Mare de Déu.

Jo me'n recordo, també -d'això no me'n puc recordar però m'ho ha explicat la meva mare- que quan era més petit, molt petit, ella portava unes radiografies a ensenyar-les al metge i li van caure amb una estampeta de la Mare de Déu de les Sogues a terra. I llavors ella, pobra, molt vergonyosa, agafà l'estampeta per guardar-la... i el metge li diu *"No ho faci"*. Molt probablement, perquè jo havia tingut molt males notícies..., dolentíssimes... I ara ja eren bones notícies. *"Escolti, en això molt probablement hi ha tingut alguna cosa a veure"*. Jo no dic ni que si no que no, però moltes persones del poble expliquen coses així, moltes!

Tampoc he vingut per explicar-vos històries, però un dia que estava en una Universitat de Mèxic on hi havia un congrés de comunicació social d'Amèrica, i jo n'havia de fer la conferència inaugural i vet aquí que, passejant pel costat del Paraninf vaig veure que hi havia una biblioteca que es deia *"Biblioteca Pare Balaguer"*. El Pare Balaguer em sonava del meu poble. I vaig tenir ocasió de parlar després amb el rector -era una universitat catòlica-, que havia conegut al Pare Balaguer, i em va dir: *"El Pare Balaguer sempre parlava de la Mare de Déu de les Sogues per a resoldre els problemes. Aquesta biblioteca s'ha de dir de la Mare de Déu de les Sogues"*, va dir. Em va fer molta, moltíssima il·lusió!

El nostre cervell està configurat a aquesta memòria episòdica, construïda perquè nosaltres puguem fer petites

reflexions per saber què passa quan, on, com... El nostre cervell està ben preparat i ho controla molt bé tot això. I vet aquí que tot el que fa referència a la mare els cervells ho agraeixen.

Jo de vegades penso que la revolució més gran en la història de la natura viva es va produir potser fa uns dos-cents milions d'anys. Van canviar tant les coses que entre els éssers va aparèixer una cosa que la natura desconeixia totalment, que eren els lligams. Després els lligams cada vegada s'han anat fent més forts. I és com si la nostra memòria estigués preparada amb petits guions. Aquests guions son facilitats; tindrien relació amb la Mare de Déu.

Per tant no m'estranya gens això que deia el Pare Balagué, a qui jo havia vist un parell de vegades. Jo sabia que era una persona molt sabia, molt bona persona, un dels fills il·lustres que hi ha hagut al poble de Bellvís, una persona extraordinària. Una persona que es troba amb dificultats allà a Mèxic, el Pare Balaguer, un xiquet, una xiqueta, una persona que té una malaltia molt greu, no pot ser que es trobi en desconsol, desprotecció. Tant al qui perd la feina com al que espera una altra feina nosaltres li hem de donar un altre tipus d'esperança. Jo penso que per aquí s'entenen totes les devocions a la Mare de Déu. Parlo amb bisbes i ells en saben molt... Donar consol, la gent necessita protecció. Això ho sap molta gent: Per això ser professor de ioga molta gent pensa que té molt de futur.

Ara recordo una opinió d'un cardenal que jo sempre m'havia estimat molt, i havia llegit molt: el cardenal Martini, jesuïta com el papa actual. El cardenal Martini un dia vaig llegir que li pregunten per la salut de l'Església: "*L'Església està bé?*" I Martini diu: "*L'Església mai no havia estat com ara, mai. Avui l'Església no dona suport a cap règim totalitari, només dona suport a sistemes democràtics. Nosaltres no ens hem d'avergonyir de res.*" Després deia altres coses que també eren molt interessants. Però

a mi em va sobtar perquè en un moment en què tot està en crisi, la universitat, les institucions, tot, tot... *"Mai havíem estat com ara!"*

Jo penso que vivim en un moment extraordinàriament especial, enmig de la crisi d'incertesa molt gran. Però també tenim moltíssimes eines, i qui sap si sabrem redistribuir les feines. Però nosaltres avui sabem controlar la por. I fins i tot hem de pensar que la por és una cosa bona i que tenir una miqueteta de por és una cosa bona. És a dir que hem d'optimitzar -que es diu ara en molts àmbits- el concurs de la por.

Per una banda volem protecció. La criatura quan neix - abans estava ben segura- és el canvi més gran que vivim. Sortim d'un lloc on estàvem tan bé i aleshores anem en aquest món amb tantes crisis. El canvi és gran. I aquesta criatureta què vol? Protecció, seguretat, bon tracte. Sabem a més que si a aquesta criatureta l'estimem i la tractem bé, amb carinyo, li donem amor... aquesta criatureta, el seu cervell va construïnt les imatges, es va formant i es va construïnt tot un munt de xarxes neuronals que estan dissenyades en gran part per viure bé, per viure amb un cert grau de tranquil·litat i tocar, de tant en tant - per no dir sovint- la felicitat amb els dits. Ara hem de pensar també que hi ha molta canalleta que no tenen aquesta possibilitat i les xarxes no es formaran i hi hauran moltes dificultats.

Per a les persones del poble de Bellvís, des del segle XII, la veritat és que el fet que figurés la història de la Mare de Déu de les Sogues en la seva memòria episòdica haurà format força les seves vides i els hi s'haurà donat sentit a base de sentir-se una mica protegits i una mica segurs en un món, que si ho veiem des del punt de vista de l'exterior del context era molt més insegur que el món d'avui.

Però és veritat que en el món d'avui un dels problemes que tenim és el canvi continuat. Vivim instal·lats en el canvi i, aquest canvi continuat produeix estrès. El canvi ens estressa, com es diu ara. D'alguna manera nosaltres hem de trobar mecanismes neutralitzadors de l'estrès, desestressadors. En podem trobar un reguitzell, en podem trobar molts. Ara mateix jo estic segur que després d'assistir a una cerimònia tan preciosa a la que hem assistit, amb uns cants... Quin gust donava d'escoltar els cants que cantava la coral de Bellví, ens adonem i ens fan sentir emocions i faciliten les coses. Jo cada setmana, al menys una vegada els escolto els goigs de la Mare de Déu, i de vegades més!

Volia dir també alguna coseta de la poesia,. Nosaltres som aquí perquè hem tingut poesia. En la mesura que la humanitat s'anava desenvolupant per adaptar-se als canvis que s'anaven produint, hem de dir que cada vegada es necessitava més informació o, com a mínim, conservar la informació que es tenia i que era bona. Els éssers vius anteriors a la nostra espècie, anteriors als primats, tota la informació que ells necessitarien al llarg de la seva vida anava escrita al seu codi genètic. En el llibre de la seva vida hi havia escrit pràcticament tot el que havia de passar. Hi havia el catàleg de situacions amb les que ells es trobarien per sobreviure. No tots sobreviurien bé; n'hi haurien que no sobreviurien. En la majoria d'espècies la meitat de la població no sobreviu, no deixa éssers vius.

En el cas de la nostra espècie, amb canvis, es fa necessari conservar la informació que van tenint i que els han arribat a través del llenguatge, que és una altra adaptació prodigiosa, un miracle de la vida, també, igual que l'amor. Jo crec que l'amor i el llenguatge estan -ho he estudiat en el meu darrer treball- molt relacionats. Aquest llenguatge et dóna un poder extraordinari, tan extraordinari que et prepara per unes coses, però no et dóna solucions per als problemes que es plantegen a l'utilitzar-lo. I el llenguatge et permet passar moltíssima informació. Però aquesta

informació va de boca a orella i es perd, perquè el seu destí es perd -un físic diria com a conseqüència del segon principi de la termodinàmica-. I vet aquí que hi ha moltes coses que són molt importants, i com les podem conservar? Coses relacionades amb la salut; coses relacionades amb l'organització social; coses relacionades amb la religió, que convé conservar, perquè quan es moren els que ho han fet ja està.

Nosaltres ara ho tenim molt fàcil ho conservem tot o gairebé tot. Però llavors algunes persones, probablement desenvolupant unes xarxes neuronals increïbles, utilitzant allò que avui els neuròlegs en diuen la plasticitat cerebral, van configurar unes xarxes que permetien, a partir del llenguatge mateix, realitzar uns constructes com si fossin dipòsits d'informació que facilitaven la memòria: els poemes.

Poemes, però també seria amb prosa, perquè hi ha prosa en la qual les síl·labes estan molt comptades i queda molt bonic. Per això nosaltres tenim grans llibres com la Bíblia gràcies al fet que algunes persones havien memoritzat. Jo encara recordo quan estudiava religió de petit allò de que "*perquè aquest llibre perquè és vertader...?*" Doncs perquè com hi havia altres persones que també s'ho sabien de memòria haurien dit que no era així.

De vegades la meua mare em deia "*el papa és al cel*" i resàvem el meu germà i jo en relació amb el pare. I estava al cel, és al cel. Llavors jo sempre havia pensat: "*Tanta gent al cel, ja hi cabran?*" I cada vegada més... fins que a l'estudiar també matemàtiques a la universitat em van explicar les diverses classes d'infinit i ja ho vaig entendre! I explicava als meus alumnes el què era l'infinit: "*Tu no pots aplicar a l'infinit els criteris per estudiar el món finit.*" És molt fàcil d'entendre. Si tingués més temps us ho explicaria. I vaig entendre el cas del meu pare que va anar al cel, també amb altra gent.

I explica que se sabien els poemes perquè estaven escrits amb un llenguatge poètic, que és un llenguatge que permet interpretar el món. Per això molts d'aquests textos són tan interessants de llegir perquè estan fets per als nostres cervells. Perquè els nostres cervells, des d'aquells que els van pensar no han evolucionat gaire. Aquest és el nostre problema: que nosaltres vivim avui amb un cervell de les persones que van viure fa sis, set, o deu mil anys i hem de viure en el segle XXI, al tercer mil·lenni. Per això jo sempre dic que si hagués ressuscitat un romà -posem pel cas el Ponci Pilat- i hagués vingut al meu poble quan jo era petit hauria dit: "*Si no ha canviat res al món. Tot és igual!*" Si vingués ara un romà avui, Déu meu!, no coneixeria res. Però igual la meva infantesa -acabo de fer setanta anys- és més propera a la dels romans que el segle XXI.

Doncs bé, aquesta poesia que és com un dipòsit d'informació ens ha permès a nosaltres de sobreviure, traspasar el coneixement d'unes generacions a unes altres i aprofitar el coneixement d'una generació del coneixement de la seva generació precedent. Això en el món animal és una cosa sense precedents. Quan us he dit que sense la poesia nosaltres no seriem aquí, és veritat. A més, també us voldria dir, pensant en les persones que heu escrit poesies i que heu escrit textos, i pels altres que voleu facilitar que els altres escriguin, els vostres fills, els vostres nets, vosaltres mateixos, igual joves que grans. No sabeu la pràctica de l'escriptura lo bé que va. Igual que la lectura. És un bàlsam per al cervell, és massatge per al cervell.

I aquesta gent que haurà de buscar feina d'aquí a quatre dies, la veritat és que cada vegada més exigiran que sigui més creativa la persona. La creativitat és la paraula clau d'aquests propers anys. Jo crec que fins a l'any dos mil quaranta hi ha tres o quatre paraules claus: la paraula creativitat, la paraula felicitat, la paraula talent. Tothom busca talent: les empreses, la universitat... diu: "*Busquem talent i volem conservar talent*". Doncs

un exercici extraordinari de talent és l'exercici de la literatura, l'exercici poètic. Cal pensar que per construir els poemes van haver de treballar molt els cervells i és, com us ho deia abans, un exercici que va arribar a conformar la plasticitat cerebral.

Deixeu-me dir que he estat molt feliç de ser aquí, de fer - no diré sermonet, perquè no és així- sinó de mantenidor d'un certamen poètic. M'ha agradat de fer per una banda l'elogi de la poesia. No fórem aquí sense poesia. He dit moltes vegades i aquesta setmana que ve ho passaran a la universitat de Barcelona el dia de la inauguració de curs, una entrevista, i una de les coses que em vaig permetre de dir és que a la major part dels departaments de la universitat hi hauria d'haver un poeta, hi hauríem de posar poesia. Anirem cap a departaments o coneixements molt interdisciplinars, als tallers d'arquitectura més o menys importants ja hi figura... Però l'exercici de la poesia és un exercici del cervell, és un exercici de creativitat extraordinària. Les persones que ho feu, escriure poesia, o escriure, esteu allargant la vida del cervell, esteu conservant les neurones i, sobretot, esteu conservant les xarxes cerebrals, que és important.

Jo crec que aquí al llarg d'aquesta estona hem fet aquest elogi tan sentit per una banda de la poesia i, per un altra, un elogi de la Mare de Déu en la seva representació, en la seva especificitat de les Sogues. Sé que aquí hi ha també un culte a la Verge de l'Acadèmia, que és la Verge que configurarà el seu culte l'activitat d'aquesta Acadèmia. Però en el meu cas és la Mare de Déu de les Sogues.

Per això, deixeu-me dir, per acabar, cridar: Visca la poesia i visca la Mare de Déu de les Sogues!! Moltes gràcies.

• Veredictes del Jurat del Certamen Literari Marià de l'any 2014

Tot seguit es publica l'Acta del veredictes del Jurat, tal com va ser signada el dia 20 de setembre de 2014, i en la qual es recullen els components del mateix i els autors premiats en les diferents categories i seccions.

Cal dir que a més a més dels premis que estableixen les bases i que surten recollits a l'Acta del veredictes, l'Acadèmia Mariana va obsequiar tots els guardonats amb una imatge de la Mare de Déu de l'Acadèmia, la Verge Blanca.

Guardonats, membres del Jurat i autoritats.

Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida

**Acta del veredict
del Jurat del Certamen Literari Marià,
convocat per l'Acadèmia Mariana de Lleida
en honor a la Mare de Déu de les Sogues,
patrona de la Plana d'Urgell**

Reunit el Jurat del Certamen Literari Marià que organitza la Pontificia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida, presidit pel Javier Terrado Pablo, i format per, P. Jaume Sidera Plana, Salvador Escudé Baró, M^a del Carmen de Andrés Delgado, Joan Bellostas Santallusia, G.Enric Carreras Esteve, Moisés Selfa Sastre, Teresa Maria Figuerola Curcó, Adán Pulido Quintana i la Secretària de l'Acadèmia, Mª Piedad Martín Macías, que actua amb veu però sense vot, una vegada realitzat el procés de selecció de les obres presentades al certamen i de les corresponents deliberacions, decideix atorgar en la secció dedicada a participants en edat escolar els següents guardons:

- Categoria escolar d'estudis post obligatoris (alumnes nascuts durant els anys 1996 i 1997). Tres premis concedits pels Serveis Territorials del **Departament de Cultura de la Generalitat**, als tres millors *Treballs de reflexió i aprofundiment parlant de la presència de Maria de Natzaret en la personalitat i l'espiritualitat dels joves d'avui*, dotats amb 100, 150 i 300 € de material escolar, respectivament, i diploma, a

Arturo Muñoz González, de Lleida (estudia a l'IES Marius Torres) pel seu treball *In veritate libertas*. Se li atorga el tercer premi.

El Jurat declara deserts el segon i primer premis d'aquesta categoria.

- Categoria escolar corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, ESO, (alumnes nascuts durant els anys 1998, 1999, 2000 i 2001). Tres premis concedits per **CaixaBank ("La Caixa")**, als tres millors treballs que parlin de *l'amor de Maria a la seva família*, dotats amb 75, 100 i 200 € de material escolar, respectivament, i diploma, a

Neus Rosell Tarragó, de Lleida (estudia a l'IES Ronda), pel seu treball *La santedat de Maria, filla, esposa i mare*. Se li atorga el tercer premi de la categoria.

Nina Cudós Castelló, de Lledia (estudia al Col·legi Mater Salvatoris), pel seu treball *Sigueu el nostre escut*. Se li atorga el segon premi de la categoria.

Albert Capdevila Rojo, de Lleida (estudia al Col·legi Mater Salvatoris), pel seu treball *Amor de María a su familia*. Se li atorga el primer premi de la categoria.

- Categoria escolar corresponent a 4t, 5è i 6è de l'Educació Primària (alumnes nascuts durant els anys 2002, 2003 i 2004). Tres premis concedits per **l'Acadèmia Mariana**, als tres millors treballs que parlin de *Maria i la seva relació amb Jesús infant*, dotats amb 75, 100 i 200 € de material escolar, respectivament, i diploma, a

Laura García Llorens, de Lleida (estudia al Col·legi Episcopal), pel seu treball *Els petons més dolços del món*. Se li atorga el primer premi de la categoria.

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

El Jurat declara deserts el segon i tercer premis d'aquesta categoria.

En la secció adreçada als autors en general, s'atorguen els següents premis:

Premi del Patronat de la Mare de Déu de les Sogues: 400 € i diploma, al millor treball d'estudi i aprofundiment en prosa sobre la Mare de Déu de les Sogues des d'alguna de les vessants històrica, sociològica, antropològica, espiritual,... Concedit a **Josep Salvia Vidal**, de Bellvís, per la seva obra *La Mare de Déu de les Sogues: Història, fe, sentiment i tradició*.

Premi de l'Institut d'Estudis Ilerdencs: 400 € i diploma, al millor treball de reflexió i aprofundiment, que podrà ser indistintament en prosa o en vers, adreçat a l'estudi de qualsevol aspecte mariològic, glosant especialment, en aquest any del Sínode dedicat a la família, el procés de Maria creient i membre de la seva família,. Concedit a **Lázaro Domínguez Gallego**, del Ferrol (A Coruña), per la seva obra *Amor de cada día*.

Premi de l'Il·lm. Ajuntament de Bellvís: 400 € i diploma, al millor treball poètic en vers adreçats a cantar la Mare de Déu de l'Acadèmia. Concedit a **Lázaro Domínguez Gallego**, del Ferrol (A Coruña), per la seva obra *Décimas fervorosas a la Virgen de la Academia*.

Premi de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida: 400 € i diploma, al millor treball poètics en vers adreçats a cantar la Mare de Déu de les Sogues. Concedit a **Lluís Coll Gilabert**, de Lleida, per la seva obra *Pairal*.

Premi de l'Excm. i Rev. Sr. Bisbe de Lleida: Flor natural, 1000 € i diploma, al millor *treball poètic en vers dedicat a lloar la Mare de Déu, tot ressaltant les seves virtuts, les qualitats de la seva personalitat, el seu amor a Déu o la devoció dels fidels vers ella*. Concedit a **Manuel Terrín Benavides**, de Montoro, Còdoba (encara que resideix a Albacete), per la seva obra *Amor a Maria*.

Decisions preses a Lleida, el vint de setembre de dos mil catorze.

La Secretària de l'Acadèmia Mariana
i del Jurat del Certamen

Vist-i-plau
Dr. Javier Terrado Pablo
President del Jurat del Certamen

● **Atorgament del Títol de Mestre en Gai Saber**

Sense haver-ho anunciat amb anterioritat, de manera que per la persona afectada va ser una total sorpresa perquè no se li havia fet saber prèviament el que anava a passar, es va produir una novetat que feia molts anys que no es donava.

Es tracta del reconeixement com a *Mestre de Gai Saber*, reconeixement que es feia als jocs florals de la Renaixença que començaren al 1859 i es perllongaren fins al 1977. Aquest era un títol honorífic atorgat pel consistori dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, als poetes guanyadors de tres premis ordinaris en el mateix any. L'Acadèmia Mariana de Lleida el va establir per aquells autors que aconseguissin cinc flors naturals.

La paraula *gai* es refereix a aquell que dóna alegria, felicitat. També es pot entendre com el que ho sap tot, que té molta experiència, el que sempre té la frase indicada en el moment just.

Per una altra banda, *gai saber* era l'expressió per referir-se a l'art de la poesia, d'on *Mestre en gai saber* és la manera d'assenyalar a aquells que en són poetes de mena.

Així doncs, en arribar el moment, la Secretària de l'Acadèmia va llegir el text del diploma que l'Acadèmia lliurà al poeta guardonat com a Mestre de Gai Saber. Text que diu:

La Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfico-Mariana de Lleida, en atenció a la participació i els guardons aconseguits per

Manuel Terrín Benavides

en els certàmens literaris-marians que aquesta organitza en honor a la Mare de Déu de l'Acadèmia, patrona de Lleida, i de l'advocació que aquesta convida cada any, li atorga el títol honorífic de

Mestre en Gai Saber

tot considerant la seva experiència i excel·lència literària al servei de Maria.

Per la seva validesa, ho signa la Secretària de l'Acadèmia Mariana a Lleida, el cinc d'octubre de dos mil catorze.

● Recull de les obres premiades al Certamen Literari Marià de l'any 2014

Tot seguit es reproduïen totes les obres guardonades. Cal dir, però, que l'abundor de treballs presentats va fer encomiable la feina del Jurat, la dedicació del qual, durant gairebé dos mesos, els ha portat a decidir quines havien de ser guardonades.

En dos categories de la secció escolar el Jurat va decidir declarar deserts alguns dels premis de les mateixes, com a conseqüència de considerar que la qualitat de les obres lliurades als mateixos no era l'adequada pel nivell pel qual es presentaven.

El certamen d'enguany va presentar una novetat. Per primera vegada es van poder llegir, a més a més de la *Flor Natural*, totes les obres guardonades. Va ser en el moment de la vetllada, just després de les salutacions de les autoritats i abans del concert que va oferir la Coral Espiga d'Or de Bellvís.

Donat que el Sr. Lázaro Domínguez Gallego, del Ferrol, no va poder-se desplaçar a Lleida per assistir al Certamen, les seves poesies van ser declamades per dos rapsodes de gran vàlua. El poema *Amor de cada día* el va declamar el Sr. Joan Bellostas Santallusia, mentre que l'obra titulada *Décimas fervorosas a la Virgen de la Academia* va ser recitada per Maria Carmen Sabador Espuña.

La lectura o declamació de les obres premiades va estar acompanyada a la guitarra per Jordi Nicuesa i Vilardell.

Arturo Muñoz González, de Lleida (estudiant de l'IES Marius Torres) pel seu treball *La presencia de María de Nazaet⁷ en la personalidad y espiritualidad de los jóvenes de hoy*. Se li atorga el tercer premi a la categoria escolar d'estudis post-obligatoris (alumnes nascuts duran els anys 1996 i 1997) concedit pels Serveis Territorials del **Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya** a Lleida, als *Treballs de reflexió i aprofundiment parlant de la presència de Maria de Natzaet en la personalitat i l'espiritualitat dels joves d'avui*

La presencia de María de Nazaet en la personalidad y espiritualidad de los jóvenes de hoy

Para comenzar, querría constatar el hecho de que la figura de la Santísima Madre de Dios está mucho más involucrada en la juventud actual de lo que creemos.

María era una joven muy singular. Al mirarla, y contemplando su juventud, suele surgimos esta pregunta: ¿cuál debería ser la aspiración más grande de un joven? Por falta de pararse a pensar un momento, los deseos y aspiraciones de muchos de los jóvenes de nuestro tiempo suelen ser sumamente superficiales: el carnet de conducir, pasarlo bien, un móvil que acaba de salir, máxima independencia y autonomía... No son cosas malas, pero ninguna de ellas llena la vida. En cambio, la juventud de María nos enseña que el deseo más fuerte de un joven debería ser el de tener un corazón limpio. Todo joven que se pare un momento a pensar qué quiere hacer con su vida, se da cuenta (directa o indirectamente), de que Nuestra Madre Purísima es el modelo a seguir para vivir una juventud plena.

⁷ A l'Acta del veredict del Jurat surt per error el lema amb el que es va presentar aquest treball: In veritate libertas, essent el títol correcte el que encapçala el text.

María nos llama cada día, para que como Ella, podamos vivir plenamente en Gracia de Dios. Y todo esto lo hace por amor, porque nos ama inmensamente.

Por otra parte, al ser Nuestra Señora una fuente pura de virtudes, podemos decir que María se encuentra en cada virtud de cada joven, infundiéndonos ánimos para despertar mayormente el corazón. Y cuanto más abrimos nuestro corazón, más penetra en él la Gracia de Dios y más nos acercamos a Nuestra Gloriosa Madre, pareciéndonos más a Ella.

En conclusión, la Santísima Virgen se encuentra hasta en la última gota de nuestro ser, alentándonos para que no nos rindamos, cogiéndonos con cariño para que no nos perdamos, porque estamos hechos para el infinito, porque estamos hechos para la santidad, porque estamos hechos por Dios y para Dios. Y principalmente se encuentra en la juventud, porque Ella fue siempre joven de corazón y nos invita a que la sigamos.

Lo único que debemos hacer es aceptar.

Neus Rosell Tarragó, de Lleida (estudiant de l'IES Ronda), pel seu treball *La santedat de Maria, filla, esposa i mare*. Se li atorga el tercer premi de la categoria escolar corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, ESO, (alumnes nascuts durant els anys 1998, 1999, 2000 i 2001), concedit per **Caixa Bank (La Caixa)**, als *treballs que parlin de de l'amor de Maria a la seva família*.

La santedat de Maria, filla

Maria, con qualsevol altra dona del seu temps, va haver de viure en família abans de ser la Mare de Déu. Per a estimar com a mare a Jesús i com a espòs a Josep, havia d'estimar també als altres com a la seva família, i d'allí, prendre l'exemple per estimar la seva.

La Verge també va tenir l'oportunitat de viure com a nena i jove amb la seva família, amb Joaquim i Anna, els seus pares.

Els seus pares li van donar l'ensenyança d'estimar els altres, tal i com fan uns bons pares, li van fer saber que per estimar una persona, havia d'estimar els altres, ser bondadosa, amable i caritativa. Van fer ben fet d'ensenyar-li aquestes virtuts i moltes més que Maria hauria de tenir en compte per a la vida que tindria mes endavant.

La vida d'abans no era tan còmoda com la del segle XXI. Havien de treballar molt més per viure, alimentar i cuidar la família. Però es veu que Maria, igual que tots els sants, no entenien per alimentar només el que entenem nosaltres, sinó que ells alimentaven amb fe, esperança, amor, generositat, i totes les virtuts de Maria.

Quan Maria va convertir-se en mare, tenia la responsabilitat més gran i més dura de totes: criar i estimar Jesús, el fill de Déu, que, sabent que més endavant tindria que sofrir

per entregar-se als altes, ella va acceptar com a esclava del Senyor.

Si en lloc de tenir aquesta actitud, Maria hagués estat egoïsta i no hagués volgut una responsabilitat com aquella a les seves mans, Déu no l'hagués escollit com la seva mare, i la mare de tots. Per sort, Maria va tenir fe i va confiar en el Senyor.

Maria li va ensenyar a Jesús des de molt petit, a tenir a Déu com a pare, i més endavant, Jesús ens ho va ensenyar a nosaltres.

Amb tot el que ens van ensenyar Jesús, Maria i Josep com a família, tenim dues opcions:

Ser covards, com va fer molta gent, i que encara continuen fent, ignorar totes aquelles coses essencials per la vida i crear el seu propi món sense Déu, ni bones obres, ni cap virtut de Maria.

O bé, seguir l'exemple d'aquesta sagrada família i intentar millorar, pas a pas, la nostra vida i la dels altres, fent d'apòstols de Jesús, el fill de Maria, i que al nostre rostre es pugui notar l'alegria de viure l'evangeli i de formar una família amb l'exemple de la santedat de Maria.

ÀNIMS!!!!

Nina Cudós Castelló, de Lledia (estudiant del Col·legi Mater Salvatoris), pel seu treball *Siau el nostre escut*. Se li atorga el segon premi de la categoria escolar corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, ESO, (alumnes nascuts durant els anys 1998, 1999, 2000 i 2001), concedit per **Caixa Bank (La Caixa)**, als treballs que parlin de de l'amor de Maria a la seva família.

Siau el nostre escut

“Siau el nostre escut, siau la nostra guia, que mai s’ha perdut un fill de Maria”. Amb aquesta oració m’adormo cada nit agafant ben fort el rosari que m’ha fet el tiet Pep.

Aquesta oració me l’ha ensenyat la meva mare i a la meva mare la meva àvia, i a l’àvia la meva besàvia i a la besàvia la meva rebesàvia de Can Mallorca de Sudanell.

A Can Mallorca, per la festa de la Immaculada sempre repartien brou de pollastre a tot el poble. I a Can Mallorca a cada filla que es casava li regalaven una Immaculada que amb el peu aixafava una serp. Ara, aquesta Mare de Déu la té la meva tieta Montserrat que té 97 anys i és germana de la meva besàvia.

La meva àvia es diu Immaculada, la meva tieta i la meva cosineta també, i la meva mare i les seves germanes totes porten per primer nom el nom de Maria: Maria Bruna, Maria Lluïsa, Maria Immaculada i Maria Belén. Ah!, i la meva germana es diu Mariana.

Abans he dit que quan reso a la Mare de Déu ho faig agafant ben fort el rosari que m’ha fet el tiet Pep. El tiet Pep és el germà de la meva àvia per part de pare. A casa del pare també sempre han estimat molt a la Mare de Déu. La Meva àvia, la meva besàvia i la meva tieta es diuen Roser i el tiet Pep té una habitació tota plena de rosaris que fa ell amb diversos materials.

El tiet Pep és un entusiasta de l'oració del Rosari i sempre recomana a tothom que el resin, i si li diuen que sí que ho faran, els hi en regala un.

Des de que s'ha mort l'avi, el pare de la meva mare, l'oració del Rosari és la que ens manté units a ell. Per això, a casa meva, la Mare de Déu és la mare de tots, de les generacions passades i de les presents, i, si Déu vol, de les que vindran.

Per això quan el meu col·legi em va oferir consagrar-me a la Mare de Déu Mater Salvatoris, vaig dir que SÍ, i des de llavors cada nit reso tres Avemaries i l'oració que des dels temps de la meva rebesàvia tots resem: *"Siau el nostre escut, siau la nostra guia que mai s'ha perdut un fill de Maria"*.

Albert Capdevila Rojo, de Lleida (estudiant del Col·legi Mater Salvatoris), pel seu treball *Amor de María a su familia*. Se li atorga el primer premi de la categoria escolar corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, ESO, (alumnes nascuts durant els anys 1998, 1999, 2000 i 2001), concedit per **Caixa Bank (La Caixa)**, als treballs que parlin de de l'amor de Maria a la seva família.

Amor de María a su familia

Abel vivía con su familia. Su padre era pastor y junto a sus tres hermanos cuidaban un pequeño rebaño. Abel no quería ser pastor y poco le importaba los esfuerzos de su familia. Pasaba el día ocioso, vagando de aquí para allá. Por mucha ayuda que su padre le pidiera, él siempre encontraba una excusa para escaquearse.

Una mañana, encontró a su madre junto a María, vecina y amiga de la familia. Ambas estaban tejiendo un manto de lana. Abel intentó pasar disimuladamente pero María, que advirtió su presencia, le saludó afablemente. Le preguntó por sus quehaceres, sobre el trabajo de su padre y sobre sus hermanos. Por algún extraño motivo, se sintió avergonzado y bajo la mirada bondadosa de aquella mujer. A menudo, pasaba junto a su casa y veía a su hijo Jesús en el taller con su Padre. En pensar en la devoción de Jesús hacia sus padres sintió una punzada de remordimiento en su interior. Seguro que el manto que tejía sería para Él, del mismo modo que el de su madre sería para abrigar las noches de su padre al raso.

Abel, día a día, se fijaba más en aquella familia. Vio que entre ellos había mucho amor. Destacaba especialmente el vínculo entre María y Jesús; ella no lo trataba como un niño, sino que depositaba en Él una gran confianza y un tierno respeto. Era la razón de su vida, por Él hacía lo que fuera necesario y más.

A menudo Jesús pasaba largos ratos solo, pensando y reflexionando. Un día en el que Abel quiso sacar a relucir su ausencia ante su madre, ella le respondió sonriendo: está atendiendo los deberes de su padre. Fue tomando conciencia poco a poco de su falta, con su propia familia, de cuánto había descuidado sus obligaciones con su padre y sus hermanos. Ese mismo día se disculpó ante ellos y les prometió no volver a fallarles. Y no lo hizo.

Abel finalmente consiguió que su madre le tejiera una manta de lana para él en las noches de frío.

Laura García Llorens, de Lleida (estudiant del Col·legi Episcopal), pel seu treball *Els petons més dolços del món*. Se li atorga el primer premi de la categoria escolar corresponent a l'Educació Secundària Obligatòria, ESO, (alumnes nascuts durant els anys 2002, 2003 i 2004), concedit per l'**Acadèmia Mariana**, als treballs que parlin de *Maria i la seva relació amb Jesús infant*.

Els petons més dolços del món

Hola, em dic Jesús,

quan a la meva mare Maria se li va aparèixer l'àngel, dient-li que tindria un fill anomenat Jesús, i que seria el Messies enviat per Déu, l'emperador romà Cèsar August no s'ho creia. Així que va enviar pregoners per tots els pobles, demanant als seus habitants que anessin al lloc d'on procedien els seus avantpassats, per a que escriguessin els seus noms en una llista. D'aquesta manera sabia quants súbdits tenia.

Els avantpassats dels meus pares, Maria i Josep, procedien de Betlem i eren descendents del rei David, de la tribu de Judà. Així doncs, es posaren en camí. El viatge fou llarg i ple d'incomoditats i a la meva mare, Maria, li faltava molt poc per a que donés a llum un noiet, que era jo. Quan arribaren a Betlem, trobaren el poble ple de gent que havia anat a inscriure's, les casernes estaven plenes i tingueren que allotjar-se en un estable que hi havia als afores del poble. Jo podria néixer en qualsevol moment. Finalment em va donar llum i tothom em vingué a visitar, fins i tot els tres reis mags. Tot això gràcies al meu pare que no parava de donar la bona nova a través d'un àngel. Des d'aquell dia la meva mare no em va perdre de vista i quan arribava a casa em feia els petons més dolços del món.

Quan jo ja tenia 40 dies em varen portar al temple per a complir una de les tradicions jueves: purificació de la mare i

oferiment del fill a Déu perquè era el primogènit. Al Temple es trobaren amb un ancià anomenat Simeó. Quan em va veure m'agafà als seus braços, reconeixent-me com el Messies i, ple d'emoció, els hi digué als meus pares que seria el Salvador del món. Ells es quedaren sorpresos en sentir-lo.

Després que fos presentat al Temple i de complir amb tot el que ordenava la Llei, els meus pares tornaren a Galilea, que era el seu poble. Allí creixia i Déu em donava força i saviesa. Tots els anys, els meus pares anaven a celebrar la Festa de Pasqua a Jerusalem. I, quan jo vaig complir dotze anys, vaig anar amb ells per primera vegada.

Als dotze anys vaig començar a tenir en compte les normes religioses del meu poble. Quan la festa ja passà, jo em vaig quedar a Jerusalem, sense que els meus pares se n'adonessin. Així vaig poder explicar coses sobre Déu a la gent que s'encarregava del temple.

Els meus pares es varen desesperar molt en veure que jo no hi era. I van venir ràpidament a buscar-me. La meva mare en veure'm es va posar a plorar, m'abraçà i em digué que això no ho tornés a fer mai més.

En aquell moment, em va donar un d'aquells petons que m'agradaven tant i em vaig sentir una mica penedit. La meva mare m'estimava massa com per renyar-me, així que l'únic que vam fer va ser tornar a Natzaret. Tot allò que havia fet, la meva mare m'ho havia perdonat, i m'havia explicat les conseqüències que hagués tingut no haver-me trobat. Jo ho vaig entendre i seguia donant-li les abraçades i els petons més bonics del món.

Josep Salvia Vidal, de Bellvís, per la seva obra *La Mare de Déu de les Sogues: Història, fe, sentiment i tradició*. Se li atorga el **Premi del Patronat de la Mare de Déu de les Sogues** al millor treball d'estudi i aprofundiment en prosa sobre la Mare de Déu de les Sogues des d'alguna de les vessants històrica, sociològica, antropològica, espiritual,...

*La Mare de Déu de les Sogues:
Història, fe, sentiment i tradició*
(Síntesi explicativa)

Aquest any 2014, el Certamen Literari Marià que organitza la Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida honora la Mare de Déu de les Sogues, patrona de Bellvís i de la Plana d'Urgell. El culte marià a l'advocació de les Sogues és antiquíssim, des del 26 d'octubre de 1190 quan la Santíssima Verge es va aparèixer a un pagès veí de Sidamon que es deia Joan Amorós i que venia de moldre blat al molí del comte de Balaguer. Des de llavors, el nom de Maria i el del poble de Bellvís resten units per sempre, no en va Ella va escollir aquest lloc per ser-hi venerada amb devoció.

Aquest treball, doncs, és un recorregut pels 824 anys d'història d'aquest culte que reuneix fe, sentiment, història i tradició i que encara avui perdura intacte com ho demostra el fidel amor que la gent de Bellvís i d'arreu de la comarca li professen. Aquest treball és doncs la crònica de la pròpia història de la Mare de Déu de les Sogues a través dels seus llocs de veneració com el Santuari-Convent de les Sogues, la Capella del Miracle i l'església parroquial en l'actualitat; es veuran també les diverses imatges que al llarg dels segles s'han venerat de la Verge Maria i les vicissituds que aquestes han patit a causa de la barbàrie humana però que no han pogut destruir l'Amor per Maria que aquesta terra beneïda proclama a viva veu.

*La Mare de Déu de les Sogues:
Història, fe, sentiment i tradició*

Una petita introducció

Des d'aquell llunyà 26 d'octubre de 1190 els noms de la Mare de Déu de les Sogues i el del poble de Bellvís resten units per tota l'eternitat, de manera que ja no és possible entendre una cosa sense l'altra. Al llarg d'aquests 824 anys d'història conjunta i compartida, la fe i l'amor que la gent de Bellvís i de la comarca del Pla d'Urgell hem tingut i tenim per la nostra Patrona s'ha mantingut invariable, immune, invencible, impertèrrit. Això és degut a què els seus fidels devots sabem i tenim constància que trobem sempre en la nostra Mare de Déu de les Sogues una Mare que ens escolta, que sofreix si nosaltres sofrim, que riu si nosaltres riem, un consol davant les contrarietats a les quals la vida ens aboca, una força potentíssima que ens ajuda en el moment en què ens sentim defallir per les vicissituds que els capricis atzarosos del destí ens imposa. Ella sempre és present. Fe. Sentiment. Tradició. Esperança.

El culte a la Mare de Déu de les Sogues no ha estat pas fàcil al llarg de tants segles d'història. Una imatge robada i perduda diverses vegades, el foc destructor i salvatge de la Guerra Civil o un santuari arruïnat i derruït han estat les adversitats sofertes però aquestes no han estat suficients per minvar ni una mica l'amor i l'estima que li venerem els bellvisencs que, tot recordant i conservant com el més preuat dels tresors la història de la seva aparició a Joan Amorós, no dubtem en aixecar les nostres veus per cridar el seu nom o cantar els seus goigs de lloança perquè ressonin i omplin la immensitat del silenci, no dubtem en aixecar el seu estàndard perquè onegi amb el vent que bufa a plana. D'aquesta manera la fe continua ben viva a Bellvís, i és que tot el poble té consciència d'ésser un

poble tocat, beneït i escollit per la Verge. Per això els bellvisencs seguim recurrent el mateix trajecte que féu el pagès de Sidamon per arribar a la casa sagrada de la Mare de Déu de les Sogues, tot petjant la seva pols. Allí ens sentim protegits, a resguard, i ens deixem embolcallar per les seves sogues celestials que ens acaronen i ens mimen. Les sogues de la Mare de Déu són origen de vida i tots els de Bellvís duem un tros d'aquesta soga al cor. Així ho reconeix un vers del seu himne: *de Les Sogues clau daurada que els nostres cors empresona.*

Una fe que perdura

Al llarg dels segles la Verge de les Sogues ha canviat d'aspecte unes quantes vegades, en concret, tres. Han estat només canvis físics, superficials, perquè l'essència, l'ànima, continua intacta. La imatge més antiga de la Mare de Déu de les Sogues és la que van trobar els bellvisencs en el lloc de l'aparició el 8 de novembre de 1190. Aquella imatge és romànica. Tenim constància d'ella a través de les fonts escrites. La font més antiga que la descriu és *El Jardín de María plantado en el Principado de Cataluña*, un llibre que el pare Narcís Camós va escriure el 1657 recurrent els santuaris marians més importants de Catalunya. Camós va visitar el Santuari de les Sogues i veié la imatge. Així la descriu ell: *Es la imagen de mármol, está en pie, tiene el manto blanco que parte de la espalda y se le ajusta delante del pecho, y con la mano derecha echada, lo toma un poco. La basquiña es de color carmesín. Está un tanto decantada del lado derecho. La cabeza la tiene toda llana, desde encima de ala frente, en la cual tiene pintada una cosa como una media luna de color negro. Es morenita de cara, afable y risueña. De alto tiene un palmo y poco más de medio cuarto. El Jesús tiene sentado en el brazo izquierdo y vestido con un sayo verde que le cubre hasta los pies. La derecha tiene delante del pecho de la Virgen y la otra tiene sobre la falda, con un pomico un tanto blanco. Miran los dos al pueblo (1).*

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

Aquesta imatge és la que trobaren els bellvisencs, com deia, en el mateix indret on va tenir lloc l'aparició de la Mare de Déu a Joan Amorós i aquesta fou la imatge que quedà entronitzada en el seu santuari, després convent, fins a 1707. És en aquesta data quan començaren les adversitats per a la Mare de Déu de les Sogues. L'any 1707, en plena Guerra de Successió per la corona espanyola, sense rei des de la mort sense descendència de Carles II, el Santuari-Convent de Les Sogues fou saquejat com molts altres llocs i pobles de la Plana d'Urgell per part de les tropes de Felip V que ja s'havien apoderat de la ciutat de Lleida. Amb el saqueig del seu santuari, la preuada imatge va ser robada i quedà en un lloc desconegut fins que el 8 de setembre de l'any 1722, un home d'uns quaranta anys d'edat i que havia estat soldat s'acusà en acte de confessió d'haver robat la imatge i que, aquesta, es trobava en poder seu. Segons l'home la recollí de fora i no reconegué haver-la agafat de dins. Havien passat 15 anys i el 23 de novembre de 1722, la Mare de Déu de les Sogues tornà a Bellvís i al seu santuari i el poble rebé amb singular fervor i aclamació a la seva Mare i Patrona (2). Bellvís tornava a tenir a la seva estimada Verge.

La tranquil·litat no fou pas massa duradora i els vents violents de la guerra tornaren a assotar les nostres terres encara no un segle després. Continuaven les adversitats per a la Mare de Déu de les Sogues i pel seu santuari-convent on era venerada amb devoció, ja no només pel poble de Bellvís sinó per molts altres pobles de la zona que acudien a Ella demanant aigua en temps de sequera. Un cop més el seu culte es veié truncat, partit, esquinçat, per la barbàrie.

A causa de la Guerra de la Independència proclamada el 1808, els pares trinitaris que habitaven el santuari-convent hagueren d'exclaustrar-se, fugint de la guerra cap a Mallorca i emportant-se amb ells la imatge de la Verge. L'any 1810, la cruesa de la guerra es manifestà de nou i el recinte fou saquejat per segona vegada per part de les tropes franceses que es van endur una gran quantitat de les seves pertinències, des d'objectes

de valor fins a documents, a més d'assassinar brutalment a l'únic religiós que s'havia quedat com a guarda del santuari, fra Bartomeu (3). Acabada la guerra, l'any 1814, els pares trinitaris tornaren al convent i es produí el retorn de la Verge. Però el retorn tingué polèmica.

Tornant de Mallorca, els pares trinitaris entraren a Catalunya per Tarragona duent amb ells la imatge per retornar-la al seu santuari. Quan els de Bellvís saberen d'aquest esperat retorn volgueren anar fins allà a buscar-los perquè la seva estimada Mare de Déu de les Sogues tornés al seu poble acompanyada pel seu poble que tant la venerava. Això provocà un seguit de diferències entre els religiosos, que volien tornar la imatge al seu santuari en un acte senzill i privat, i les autoritats del poble, que volien organitzar una gran festa per donar la benvinguda a la seva Verge preparant un altar monumental davant l'església parroquial al preveure la gran quantitat de gent que assistiria a l'acte. Les desavinences entre uns i altres cada cop eren més nombroses i més grans causant un seguit de protestes per ambdues parts. La indignació, però, dels bellvisencs fou absoluta quan el Pare Provincial dels Trinitaris, Fra Miquel Vintró, prescindint de la veu dels fidels de la Verge, dugué la imatge a Linyola, dipositant-la a casa del senyor alcalde. Les protestes foren tant evidents i tant airades que el Pare Provincial es veié obligat a la traslladar la Verge a l'església parroquial de Linyola on fou col·locada al seu altar major. El dia 29 de juny de 1814, el rector d'aquella població del Pla d'Urgell rebé una ordre escrita de l'Oficial de Balaguer dient que la imatge fos retornada al seu santuari de Bellvís de manera immediata: *mano ara, que el dia 3 de juliol per la tarda, i a hora competent entregui V.R. al R. Rector de Bellvís o al seu Comissionat la Santa Imatge de Nostra Senyora de les Sogues* (4). Finalment, el ja citat dia 3 de juliol, la Mare de Déu de les Sogues tornava a Bellvís però el seu retorn no fou pas plàcid.

L'entrega de la imatge es realitzà, tal i com s'acordà, en un indret a les afores de Bellvís anomenat la Creu. Quan es féu

aquesta entrega Jaume Tolosa, el responsable delegat davant la malaltia del mossèn del poble, preguntà al síndic, Isidre Salvia, si era la imatge autèntica de la Mare de Déu de les Sogues. Aquest, després d'examinar-la detingudament, assegurà que no, que no era la imatge verdadera garantint que la coneixia molt bé. Segons el Pare Segimon, aquella tarda hi hagueren més que paraules: *fou una tarda calenta de sol i de sang, tristament vessada sobre el camí de les Sogues* (5).

És en aquest punt on convé aturar-nos per plantejar-nos diverses qüestions que aparentment no tindran resposta. Si aquella no era l'autèntica imatge, on era? S'havia perdut en la fugida a Mallorca? Eren els mateixos trinitaris els que van encarregar una còpia davant la pèrdua? Això sens dubte ens esclareix l'interès dels frares per retornar la imatge en privat, perquè ja devien témer els incidents que provocaria la seva tornada si algú s'adonava que no era la imatge verídica. Això ens duu a parlar també d'una segona imatge de la Mare de Déu de les Sogues, similar a la primera però no idèntica ni igual i de fusta (com veurem després) no pas de marbre. En qualsevol cas, la imatge fou acceptada, rebuda pels seus fidels devots amb fervor, entusiasme, cants i solemnes oficis. Semblava no importar si era l'autèntica o no, importava que Bellvís tenia un altre cop a la Mare de Déu de les Sogues que quedà entronitzada de nou al seu altar del seu santuari-convent. Malauradament, però, no seria per gaire temps ja que a 1835, a causa de la Desamortització de Mendizábal es produí l'exclaustració definitiva del convent de les Sogues i la imatge fou traslladada a l'església parroquial de Bellvís.

Les contrarietats no acaben aquí. La barbàrie es presentà de nou, la violència desfermada es manifestà una altra vegada mostrant la seva cara més amarga, més dura, la crueltat de la Guerra Civil. I el poble de Bellvís no quedà immune dels estralls: el seu nou temple parroquial (consagrat l'any 1852) fou espoliat i la imatge de la Mare de Déu de les Sogues fou tirada al foc juntament amb altres imatges, mobiliari i objectes de culte.

S'explica al poble que una monja de l'orde de la Sagrada Família, filla de Bellvís i que passava uns dies a la seva casa natal va rescatar de les cendres alguns dels trossos calcinats que avui es conserven dins una arqueta situada darrere l'Altar del Cambril.

L'actualitat ens obliga a parlar d'una tercera imatge de la Mare de Déu de les Sogues, una còpia fidel de la que es va destruir el 1936. Aquesta imatge fou realitzada el 1836 per encàrrec d'Antoni Puig Minguell, natural del Poal (Pla d'Urgell) i molt devot de la Verge. La imatge es trobava a l'oratori de la Casa Gassol Puig del Talladell, hereus del Sr. Minguell, que amb excelsa generositat cediren la imatge al poble de Bellvís un cop acabada la guerra.

Aquesta és, per tant, la imatge de la Mare de Déu de les Sogues que es venera avui tant a l'església parroquial de Bellvís com a la seva Capella del Miracle. És una talla d'uns 22,5 centímetres, de fusta policromada que mostra a la Mare i al Nen dempeus, mirant al públic, amb les faccions de color negre. Ambdós vesteixen túniques daurades que s'adornen amb punts negres que degeneren en motius florals, riques en detalls sobretot en els plecs de la roba que simulen la tècnica dels "draps mullats" de les escultures gregues clàssiques. La túnica de la Verge és llarga fins als peus però deixa veure les sabates i part del vestit que duu a sota gràcies a un plegó al costat esquerra. El vestit del Nen té les mateixes tonalitats però només li arriba als genolls. Jesús va descalç. La Mare sosté els seu Fill Santíssim als braços. Amb la mà esquerra l'aguanta per les cuixes fent-li una cadireta on Ell s'asseu còmodament mentre posa els peus junts damunt la mà dreta de la seva Mare. Al mateix temps el Nen li rodeja el coll amb els braços. Ambdós duen corones, també daurades, i de la corona de la Verge sorgeixen raigs amb estrelles.

Si la primitiva imatge era clarament romànica, aquesta no té un estil concret. És una imatge de principis del segle XIX i en ella hi conflueixen sinèrgies de molts estils propers a la seva

cronologia. Els motius florals que ornamenten els vestits i en els plecs de la roba ens apropen a un Classicisme romàntic, dit també Classicisme refinat. Mentre que en els rostres podem observar un marcat Realisme o Costumisme que ens mostra la realitat tal com és, és a dir, sense alterar-la ni canviar-la encara que no sigui perfecta.

Un sentiment que segueix

El 26 d'octubre de 1190, després que la Mare de Déu descendís del cel per ajudar a Joan Amorós i salvar la seva mula d'ofegar-se, Ella li encarregà que anés als de Bellvís i els digués que construïssin un santuari en aquell lloc dedicat al seu Sant Nom. El bon pagès realitzà l'encàrrec i Bellvís complí, sabent-se un poble escollit per la Verge, edificant un santuari en el lloc on uns dies després trobaren la imatge de la qual ja hem parlat. Des d'aquell dia, Joan Amorós va recórrer tots els pobles de la Plana d'Urgell recaptant almoines per a la construcció d'aquest santuari, la primera pedra del qual fou posada el dia 1 d'abril de 1191 a uns dos quilòmetres de distància al nord de Bellvís. El santuari, acabat aquell mateix any, fou inaugurat per Arnau de Preixens, Bisbe d'Urgell, que hauria donat el nom de Mare de Déu de "les Sogues" a la imatge trobada en recordança a les sogues tallades per descarregar la mula caiguda en el bassal i tornades a unir en una sola per tornar a lligar la farina per part de la Dona que anava amb un Nen que no era altra que la Mare de Déu. Després, el mateix Arnau de Preixens va manar que es conegués aquell lloc amb el nom de Miracle. D'aquest santuari avui desaparegut en queden poques restes físiques però conservem bastantes restes literàries en fonts escrites. El primer document on apareix el citat el nom de Santa Maria de Bellvís és el testament de Pere de Bellvís, primer senyor de la vila després de la Reconquesta, que data de 1203 i on fa una donació de la desena part dels seus drets senyorials. Els seus successors, entre

altres Berenguer de Bellvís i Guillem de Bellvís, feren també donacions al santuari en els seus testaments respectius (6).

Es conserven també descripcions escrites d'aquest santuari que realitzaren alguns dels seus visitants. La descripció més completa és la que realitzà el Pare Trinitari Josep Manuel Torrentó al seu llibre *Narració històrica de la Aparició de Maria Santíssima y descubrimient de la sua angelical imatge que baix lo titol singular de Las Sogas es adorada per Mare, Tutelar, Protectora i Patrona de tot l'Urgell* escrit el 1798. Així descriu ell el santuari: *se mira al presenta la fabrica de la Iglesia segons lo gust antich: arrancant los archs de pedra desde la paret prenen la montéa per formar sa boveda ab la pedra que serveix de clau, ab la altura corresponent à sa amplaria que es de cinch canas y un palm, lo llarch del Presbiteri iguala à lo ample del Temple. En los cos de la Iglesia están eregits quatre Altars, dos de Antichs, y dos de moderns. Lo Presbiteri à sua entrada té un reixat de fusta pintat, que lo preserva ab son Altar Major, tot está de primor, en cuyo centro campeja la Concha, ò Camaril de la Celestial Perla, de la Mare, Patrona y Tutelar de tot l'Urgell, al costat de l'Altar Major à la ma del Evangeli está la escala que puja al Camaril, ahont está lo tesor de prendas, joyas, y vestits que la agaiuda devociño tributa à sua Celestial Benefactora, essent lo Camaril capaz per al consol de los que à visitarla, y pera entrar à la sua Camera Angelical à lograr lo honor de besar la ma de la Cesltial Reyna en la sua santa imatge* (7). Com podem veure es tractava d'un santuari d'estil romànic, duna sola nau, amb capçalera a llevant i quatre capelles laterals, dues de les quals (les d'estil modern) devien respondre a afegits i reformes de l'estructura posteriors. El presbiteri, absidiat, era elevat i a banda i banda de l'Altar Major hi havia les escales que pujaven al Cambril de la Verge. A ponent del santuari hi havia la casa que ocupà Joan Amorós i després els capellans que estaven al servei del santuari. Mirant al sud, estava la porta principal d'entrada i, enfront d'aquesta, a l'exterior i excavades al sauló, les dues tombes on foren enterrats Joan Amorós, el protegit de la Mare de Déu de les Sogues, i la seva

esposa com a reconeixement del poble de Bellvís. Tenia un petit campanar d'esppanya.

El santuari, després de 400 anys, ja començava a donar senyals d'enrunar-se. Entremig, el coneixement, estima, amor i devoció per la Mare de Déu de les Sogues havia crescut de manera espectacular. Més de 54 pobles de la contrada acudien a visitar-la al seu santuari a demanar pluja. Eren les anomenades tretes. Aquests actes rebien aquest nom perquè es "treia" la imatge de la Verge del seu altar i es traslladava a altra provisional que s'aixecava en el claustre per donar àmplia cabuda i durant vuit dies a la gran quantitat de fidels devots que es postraven als seus peus per demanar pluja en temps de sequera. Foren diversos segles d'acudir a demanar aigua per part de gent vinguda de diversos pobles: Vilanova de Barca, Tèrmens, Montgai, Penelles, la Fuliola, el Bullidor, Castellnou de Seana, el Mas d'Estadella, Arbeca, Juneda, Alcoletge, Miralcamp, el Poal, els Arcs, Mollerussa, Bell-lloc, Puigverd de Lleida, Borges Blanques, Bellpuig, Anglesola, Menàrguens, Vallverd, Tarròs, Castellserà, Butsènit d'Urgell, Vallfogona de Balaguer, Corbins, Torrelameu, Balaguer, Bellmunt, Linyola, la Guàrdia de Tornabous, Ivars d'Urgell, Vilagrassa, Preixana, Golmés, Puiggrós, Artesa de Lleida, Sidamon, Fondarella, la Sentiu de Sió, Belcaire, Boldú, Tornabous, Barbens, Tàrrega, Sant Martí de Maldà, Vilanova de Bellpuig, Castelldans, els Alamús, Torregrossa, Palau d'Anglesola, Belianes, Maldà, Preixens, Lleida, Castell del Remei i Bellvís (8).

*De les aigües tresorera,
Déu vos vogueu destinar,
per promptament remeiar
al sedent que en Vós espera;
tothom està consternat,
lo llanto un rec formaria:
aigua envieu-nos Maria
en esta gran sequedat.*

Aquesta és la estrofa que cantaven els 54 pobles vinguts de tot arreu per implorar la pluja en una terra tant seca com aquesta abans de la construcció del Canal d'Urgell i la seva xarxa de regadiu en una terra on la pluviometria és basant escassa. Ja es té referència escrita de les tretes al 1458. Possiblement la primera notícia d'aquest ritual apareix en el *Ceremonial Antic* de la Paeria de Lleida on consta la processó que es va fer fins a Bellvís per demanar aigua a la Verge de les Sogues en temps de sequera. Fa constar després que plogué abundantment (9).

A més també s'havia reconegut a la Mare de Déu de les Sogues de manera oficial i explícita per les més altes autoritats de l'església. De 1510 data una butlla papal de Juli II que atorga innombrables privilegis i indulgències a la Mare de Déu de les Sogues que han de repercutir als fidels que la visitin. La butlla va signada per nombrosos cardenals, entre ells el Cardenal Remolins, natural de Lleida, i coneixedor a la part que fidel devot de la nostra Verge. Ell precisament fou un dels impulsors que van impulsar la publicació d'una butlla papal signada per Lleó X el 1513. En ella, es concedia al Santuari de les Sogues de Bellvís la Germandat amb la Basílica Papal de Sant Joan de Laterà, subjectant-lo directament a l'autoritat del pontífex i eximint-lo de la jurisdicció del bisbat. Per aquest motiu, el poble de Bellvís féu aixecar una creu de pedra amb la tiara pontifícia al seu basament, la qual avui encara es troba al Tossal però amb la tiara perduda. Símbol de l'època daurada del Santuari de les Sogues.

Arribem així a 1591. Havien passat ja 400 anys de la seva construcció i el santuari començava a trobar-se en mal estat. Davant la preocupació perquè el lloc s'estava malmetent, Mossèn Anglada, el rector de Bellvís, escrigué a Hug Ambrós de Montcada, Bisbe d'Urgell. Aquest li urgí que busqués una orde monàstica perquè es fes càrrec del santuari. L'orde escollida fou la dels Pares Trinitaris Calçats que tenien un convent a Balaguer. Així doncs, el Papa Climent VIII signà una butlla per la qual feia donació del Santuari de les Sogues al trinitaris calçats i manava

que: *fos regentat pel pare ministre i vuit religiosos professors que, vivint en perfecció, recitessin diàriament les hores canòniques i s'apliquessin a l'atenció espiritual dels fidels* (10). En virtut d'aquesta butlla el dia 11 d'agost de 1595, els trinitaris prengueren possessió del santuari. El Santuari de les Sogues es convertia així en convent.

Els frares restauraren el santuari i arranjaren el lloc a més de construir noves estances per la vida monàstica. Fou la recuperació de l'esplendor perduda i començà així la segona època daurada de les Sogues. Entre altres coses, aconseguí tenir confraria concedida pel Papa Urbà VIII i per la seva banda, Benet XIV concedí el 1740 que l'altar de la Verge de les Sogues fos perpètuament privilegiat.

El Convent de les Sogues tingué vida monàstica, amb alguna interrupció per conflictes bèl·lics com ja hem vist, fins el 1835. Amb la Desamortització de Mendizábal, els frares hagueren d'exclaustrar-se i foren confiscats els seus béns i el Convent de les Sogues fou inventariat i subhastat. En el moment de la seva valoració, aquesta és la descripció feta de tot el recinte: *un monestir majestuos, dempeus en totes les seves dependències, i que tenia 184 pams de llargària per 40 pams d'amplada, exornat amb 58 arcs de romànics de bona pedra amb molta motllura; cobert amb 7400 teules que a 24 teules per metre quadrat, donen una superfície de 308 metres quadrats, tot ell, adherit a un convent, formant en conjunt un quadrilàter de 55'75 metres de façana per 43'60 metres de costat, amb 10 pilons o columnes a la porta principal d'entrada, formant un claustre interior de 23 metres de llargària per 14 metres d'amplària, amb 42 arcs gòtics entornant el claustre per la part d'orient, sud i ponent, semblants als arcs del claustre de Santa Anna de Barcelona; i un pou, una canal de pedra i una cisterna dins el claustre. A més les tombes al sòl del santuari, els cups de gra, els cups de vi amb el celler al costat i les escales per baixar-hi* (11).

La subhasta fou en va. Ningú el comprà. I l'edifici patí l'enderrocament progressiu de les inclemències del temps i l'espoli de seus aparells que serviren de material de construcció per altres obres l'anaren esgrunant, desfent, gastant, fins a

quedar en un no res i el lloc es convertí en un abocador públic de deixalles i escombraries. L'esplendorós Convent de les Sogues havia quedat en no res. I així restà fins el 1976. És en aquest any on sorgeix la figura cabdal i importantíssima del Pare Segimon Balagué, fill de Bellvís, que, juntament amb el seu germà Miquel, emprengueren la recuperació del lloc amb l'ajuda de molts veïns de Bellvís, persones anònimes, altruistes, que un dia decidiren arremangar-se les mànigues de la camisa, agafaren el pic i la pala i recuperaren la zona retornant-li part de l'esplendor perduda sense esperar res més a canvi que l'agraïment i la gratitud. Desenrunaren i netejaren el lloc i excavaren a la roca per trobar els vestigis. Trobaren la planta i els fonaments de tot el recinte conventual, inclosa la planta de l'església al complet, les tombes, els cubs i la cisterna. Aquesta troballa, juntament amb la investigació documental que realitzà el Pare Balagué recollida en el seu llibre *Belloís: del Tossal de les Sogues al Canal d'Urgell*, permeté construir una maqueta del Santuari-Convent de les Sogues que realitzà el Sr. Monyarc i que avui es pot veure al mateix Tossal. A més construïren la Barca (seu del Patronat que vetlla i guarda el lloc des de la seva recuperació), aixecaren el Castell en record de l'antic edifici, plantaren arbres, portaren la llum, l'aigua corrent i aixecaren la Creu de l'Amor Universal, elaborada amb ferro forjat pel Sr. Josep Moreno, on la força de Crist venç les quatre potències enemistades del segle XX: capitalisme, comunisme, nazisme i el poble jueu, forces enfrontades entre sí que l'amor de Crist uneix amb una inscripció clara: ESTIMEU-VOS. A tot el recinte deixaren visibles algunes restes com les tombes, la cisterna o els cubs a més delimitar amb un petit muret la planta de l'església del santuari perquè la memòria recuperada no es torni a perdre mai més.

Una tradició que continua viva

La Mare de Déu de les Sogues continua essent molt estimada a Bellvís i a tota la comarca, nombrosos llocs la uneixen als seus fidels devots que la venerem amb devoció i amb afecte li dediquem festes i celebracions. Un d'aquests llocs és, evidentment, el Tossal de les Sogues que acull des de la seva recuperació la Missa del Dia de la Mare el primer diumenge del mes de maig de forma ininterrompuda, un lloc que forma ja part de tots els bellvisencs. L'altre lloc és la Capella del Miracle construïda l'any 1528 quan cregueren trobar a l'aigua de la Fonteta unes algues vermelles i unes capes de salnitre que pensaren que eren restes del vi que portava Amorós a la bota i restes de la farina que caigueren del sac aquell dia de 1190. Arran d'aquesta troballa s'aixecà la Capella de planta quadrada que avui encara es conserva tot i que amb moltes reformes. En mateix indret es conserva des de fa més de 800 anys un pilaret just on tingué lloc el diàleg entre pel pagès de Sidamon i la Verge Maria.

L'altre lloc on els bellvisencs venerem a la nostra Patrona és l'església parroquial. Aquesta església consagrada l'any 1852 és de planta de tipus saló i d'un estil proper al Neoclassicisme i molt similar, tal i com es pot veure en els capitells de les pilastres que separen les tres naus d'igual altura, a la Catedral Nova de Lleida que prengué de model degut a la proximitat. S'escaigué que durant les obres de construcció de la nova església el Convent de les Sogues quedà abandonat i la Verge fou portada a Bellvís atorgant-li un lloc provisional. Acabat el temple, veient que la Mare de Déu de les Sogues necessitava un lloc millor, se li construï el cambril on quedà entronitzada el 1860. Després de la Guerra Civil l'església i el Cambril es restauraren dels danys soferts i la Verge quedà de nou allí. Des de llavors cada 25 d'octubre, vigília de la Festa Major i dia en què s'acaba la Novena que se li dedica, es canten amb solemnitat i devoció les Completes en honor a la Verge de les Sogues que acaben amb el cant de la Salve Regina i els Goigs, moment en què tot el poble es

posa dempeus mirant a la Mare de Déu. El dia 26 d'octubre l'església parroquial es torna a omplir de gom a gom per homenatjar la Mare de Déu amb la també solemne Missa Pontificalis del compositor italià Lorenzo Perosi (1852-1956). Prèviament a la Festa Major els nens i nenes de l'Escola Joaquim Palacín de Bellvís celebren una ofrena floral a la Verge. Durant els dies de la festa major, molts balcons i finestres de les cases del poble s'adornen amb l'estàndard de la Mare de Déu de les Sogues.

I no ens podem oblidar tampoc dels pelegrinatges que alguns pobles de la comarca del Pla d'Urgell realitzen a Bellvís, com el Poal que visita la Verge de les Sogues cada primer de maig.

Per acabar

Amb tot això, es pot afirmar que la història, la fe, la devoció i la tradició de la Mare de Déu de les Sogues continua ben viva a Bellvís i a la resta de la comarca, tasca de la qual s'encarrega el Patronat de les Sogues des de la seva fundació als anys 80. Malgrat que el seu santuari ha desaparegut, malgrat que la seva preuada imatge s'ha perdut i recuperat diverses vegades sense saber si era no l'autèntica, malgrat que la Santíssima Verge va cremar al foc de la barbàrie de la guerra el seu culte mai ha defallit. I és que la fe vers la Verge de les Sogues és una identitat pròpia que ha marcat i definit profundament el caràcter dels habitants d'aquestes terres bellvisenques. Tots els bellvisencs portem dins del cor o dins de l'ànima la nostra Mare de Déu de les Sogues, tots sentim que un trosset del Tossal o del Miracle són nostres i seguim petjant el camí de les Sogues que porta a bon port, un camí que guarda en la pols i en les pedres rastres de santedat, mentre la nostra fe s'alimenta i creix tot esperant que la Verge Maria ens concedeixi el do de la perseverança final per mostrar-li vassallatge per tota l'eternitat en el cel. Així sigui.

Notes

(1) Joan Bellmunt Figueres, *Devocions Marianes Populars*.
El Pla d'Urgell, Pagès Editors, Lleida, 1999, p. 132.

(2) Joan Bellmunt Figueres, *Devocions Marianes Populars*.
El Pla d'Urgell, Pagès Editors, Lleida, 1999, p. 148.

(3) Joan Bellmunt Figueres, *Devocions Marianes Populars*.
El Pla d'Urgell, Pagès Editors, Lleida, 1999, p. 149.

(4) Germans Balagué i Salvia, *Bellvís: del Tossal de les Sogues al Canal d'Urgell*, Offset Romeu, Balaguer, 1986, p. 248.

(5) Germans Balagué i Salvia, *Bellvís: del Tossal de les Sogues al Canal d'Urgell*, Offset Romeu, Balaguer, 1986, p. 256.

(6) Joan Bellmunt Figueres, *Devocions Marianes Populars*.
El Pla d'Urgell, Pagès Editors, Lleida, 1999, p. 142-143.

(7) Josep Manel Torrentó, *Narració històrica de la Aparició de Maria Santíssima*, Impremta de la Viuda Aguasvivas, Barcelona, 1798, p. 33-34.

(8) Joan Bellmunt Figueres, *Devocions Marianes Populars*.
El Pla d'Urgell, Pagès Editors, Lleida, 1999, p. 161.

(9) Joan Bellmunt Figueres, *Devocions Marianes Populars*.
El Pla d'Urgell, Pagès Editors, Lleida, 1999, p. 144.

(10) Joan Bellmunt Figueres, *Devocions Marianes Populars*.
El Pla d'Urgell, Pagès Editors, Lleida, 1999, 147.

(11) Germans Balagué i Salvia, *Bellvís: del Tossal de les Sogues al Canal d'Urgell*, Offset Romeu, Balaguer, 1986, p. 71.

Bibliografia

- Bellmunt Figueras, Joan. *Devocions Marianes Populars. El Pla d'Urgell*, Pagès Editors, Lleida, 1995.

- Bellmunt Figueras, Joan. *Fets, costums i llegendes. El Pla d'Urgell*, Virgili-Pagès, Lleida, 1988.

- Bellmunt Figueras, Joan. *Maria a Catalunya*, Pagès Editors, Lleida, 1995.

- Germans Balagué i Salvia. *Bellví: del Tossal de les Sogues al Canal d'Urgell*, Offset-Romeu, Balaguer, 1986.

- Parramón Doll, Antoni. *El Santuario de les Sogues*, Impremta Escuela Provincial de Lleida, Lleida, 1963.

- Torrentó, Josep Manel. *Narració històrica de la Aparició de Maria Santíssima*, Impremta de la Viuda Aguasvivas, Barcelona, 1798.

Lázaro Domínguez Gallego, del Ferrol (A Coruña), per la seva obra *Amor de cada día*. Se li atorga el **Premi de l'Institut d'Estudis Herdencs** al millor treball de reflexió i aprofundiment, que podrà ser indistintament en prosa o en vers, adreçat a l'estudi de qualsevol aspecte mariològic, glosant especialment, en aquest any del Sínode dedicat a la família, el procés de Maria creient i membre de la seva família.

Amor de cada día

Amanece muy temprano
y Nazaret se despierta
con la luz de tu mirada,
María, en el Hijo puesta.

¿Con quién soñaste esta noche,
bajo las altas estrellas
del cielo maravilloso
y puro de Galilea?

El Niño duerme en la cuna,
sereno, como si fuera
una rosa fresca y suave,
o un copo de nieve ileña.

Te acercas, le das un beso
con sabor a miel de abeja,
y le dices "buenos días",
con voz de alondra risueña.

Hoy he soñado contigo,
durante la noche entera.
He soñado, vida mía,
lo que serás cuando crezcas.

José aparece de pronto
y también al Niño besa
con un beso tan fragante
que el aire huele a azucena.

Hoy tengo mucho trabajo,
te dice, mientras se acerca
al taller donde se hacinan
toda clase de maderas.

Un sol benigno y alegre
por los ventanales entra
hasta llenar el recinto
de luz dorada y espléndida.

Vigila al Niño, José,
vigíalo muy de cerca,
que voy a hacer los recados,
y vendré tan pronto pueda.

Y tú te vas muy de prisa,
como calandria que vuela,
a hacer lo que hace una esposa
y una madre activa y buena.

Hoy será comprar pescado,
mañana pan y cerezas,
otro día, si se puede,
higos de cualquier higuera.

Si José se halla cansado,
tú lo atiendes con terneza.
Si el Ruiseñor llora de hambre
tú lo sacias con presteza.

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

Si tienes que ir por retama,
tus pies se vuelven gacelas,
y si tus manos te sangran
no hay en tus ojos tristeza.

Si tienes que usar el huso,
allá van tus manos diestras
a hacer filigranas blancas
con lana de las ovejas.

Si tienes que lavar ropa,
tus manos son una fiesta,
y te olerán todo el día
a lejía de praderas.

Si tienes que ordenar cabras,
tus dedos de lira experta
harán llover de las ubres
continuos ríos de perlas.

Si te visita el siroco,
con infinita paciencia
aguantarás la embestida
de su abrasadora fuerza.

Si el Niño se desgañita,
tú, maternal, con urgencia,
lo meces entre tus brazos
y se acaba la tormenta.

Si el Niño te pide leche,
sin dar espera a la espera,
tú le darás, virginal,
la savia de tu alacena.

Y así tu amor cada día
es un amor siempre en vela,
un amor a pulso lento,
un amor siempre de entrega.

Oh, tiempo de Nazaret,
siempre en alto la bandera
de tu corazón de esposa
y de Madre ágil y atenta.

Día y noche vas y vienes,
dulce madre, esposa tierna,
contagiando cuanto tocas
de amor y ternura inmensa.

Nazaret. Una familia.
Un jardín con tres palmeras.
San José y un Niño de oro,
y tú, la Madre más buena.

Lázaro Domínguez Gallego, del Ferrol (A Coruña), per la seva obra *Décimas fervorosas a la Virgen de la Academia*. Se li atorga el **Premi de l'II-lm. Ajuntament de Bellvís** al millor treball poètic en vers adreçats a cantar la Mare de Déu de l'Acadèmia.

Décimas fervorosas a la Virgen de la Academia

Porque eres faro sagrado
de la tierra leridana,
cuya esencia catalana
esplende de lado a lado;
porque eres sol acendrado,
que con limpio resplandor
y con infinito amor
refulge maternalmente,
queremos, humildemente,
amarte más y mejor.

2

Porque eres, Madre, camino
de libertad verdadera,
y la más pura señora
de esta tierra y su destino;
porque tu aliento divino
nos da fuerza en cada prueba,
y glorifica y eleva
a santidad la alegría,
queremos, Virgen María,
amarte con alma nueva.

3

Porque irradias armonía
con tu presencia materna,
y se hace más santa y tierna
la vida en tu compañía;
porque tiene cada día
el perfume de tu amor,
y en las penas y el dolor
nos tiendes tu mano pura,
queremos, flor de ternura,
amarte con más fervor.

4

Porque eres brújula amable
y estrella en la noche oscura,
cuando la niebla es más dura,
más tenebrosa y palpable;
porque eres inagotable
alfaguara de bondad,
emblema de castidad
y llama de fe valiente,
queremos, luz esplendente,
amarte con más verdad.

5

Porque eres sagrario vivo
donde el mismo Dios habita
y con amor nos invita
al gozo más persuasivo;
porque al corazón cautivo
lo libras de sus cadenas,
y las tristezas y penas
conviertes en alegrías,
queremos todos los días
alabarte a manos llenas.

6

Porque el Verbo se hizo humano
en tu vientre generoso,
y habitó en el escabroso
mundo enfermizo y malsano;
porque nos has dado el grano
de tu surco enternecido,
para, latido a latido,
amarnos cristianamente,
queremos, Madre clemente,
darte un amor encendido.

7

Porque eres suave remanso
para el alma leridana,
y alivio en su cotidiana
ocupación sin descanso;
porque en ti se torna manso
el corazón iracundo,
y Cataluña y el mundo
te alaban con poesía,
queremos, Virgen María,
tenerte un amor profundo.

8

Porque velas cada día
por los que están en la huerta,
y eres tú la mejor puerta
del cielo y de la alegría;
porque tus brazos, María,
cobijan el desaliento,
y al perfume de tu aliento
se respira más bonanza,
queremos, flor de esperanza,
amarte con sentimiento.

9

Porque eres luz, poesía,
que anega toda tristeza,
y en tu espléndida belleza
el mismo Dios se extasía;
porque eres, Virgen María,
la pura, la inmaculada,
la llena y la desbordada
de gracia y de paz gloriosa,
queremos, mística rosa,
tener el alma en ti anclada.

10

Porque eres de Lleida vida
y centro de sus amores,
que siempre a ti va con flores
y siempre con fe encendida;
porque a ti nadie te olvida,
si goza alma leridana
y se gloria y se ufana
de tenerte por patrona,
queremos que en esta zona
sigas siendo catalana.

Lluís Coll Gilabert, de Lleida, per la seva obra *Pairal*. Se li atorga el **Premi de l'Il·lm. Sr. Alcalde de Lleida** al millor treball poètic en vers adreçats a cantar la Mare de Déu de les Sogues.

Pairal

Enmig de l'estepa plana,
en polsós camí terror,
roda lenta la tartana;
bufa sec el vent seré

Rossegen ordi i civada
en passar el mes de febrer;
una minseta rosada
els manté encara l'alè

- *Que no es perdi pas l'anyada-*
demana la gent de fe

- *Oh! Mare de Déu trobada,*
que el sembrat espigui bé.

- *Feu d'oli collita grassa*
i ompliu de vi el celler,
que calgui posar borrassa
al peu de cada ametller

Mare de Déu de les Sogues,
empareu aquest Urgell.
Sadolieu la terra eixuta
i tragueu--li tot flagell

Al riu que ve de muntanya
sempre hi corre l'aigua a pler,
i un dia l'home s'afanya
a vèncer el relleu coster.

I fa l'obra cobejada
d'un canal de bon caixer.
Quan la serra és foradada,
baixa l'aigua amb molt deler

La terra queda encantada:
la carrasca es fa fruïter,
els ermots fan verda prada
i l'argelaga, un roser

I cada dia que passa,
la Plana es fa més verger
Ja no es veu seca cap bassa,
ni tampoc buit cap graner

*- Ja mai més passarem gana
pensa el pobre jornalер
- Ni caldrà deixar la Plana-
diu joiós el cabaler*

Terra per cel regalada,
ventura del foraster;
Orgull de la gran llucada
de brots nats al seu planter

Mare de Déu de les Sogues,
empareu aquest Urgell.
Sadolleu la terra eixuta
i tragueu-li tot flagell

Manuel Terrín Benavides, de Montoro, Códoba (encara que resideix a Albacete), per la seva obra *Amor a María*. Se li atorga el **Premi de l'Excm. i Rev. Sr. Bisbe de Lleida** al millor treball poètic en vers dedicat a lloar la Mare de Déu, tot ressaltant les seves virtuts, les qualitats de la seva personalitat, el seu amor a Déu o la devoció dels fidels vers ella.

Amor a María

¿Qué lámpara, señora, alumbraría
soledades oscuras, aposento macabro
si tú -caudal abierto, candelabro-
dieras la espalda cuando muere el día?
Con zapatos de espuma el mar desvía
las huellas de mi paso
y no hay viajero que levante el vaso
de la misericordia. Tú sola, diferente,
borras la sombra larga de poniente
cuando abunda el ocaso.

Humedece mis pasos
con la gran hermosura de una madre soñada.
Borra heridas secretas, maltratada
cerradura, profanos
sentimientos, crepúsculos lejanos
donde se invierte el cielo.
La tarde, silenciosa, extiende velo
funerario, fatídico arrebol,
pero tú desmenuzas la corteza del sol
y la luz de la vida se dilata en tu pelo.

El amor a María, jubiloso destino,
pisadas amontona diferentes.
El amor a María tiende puentes,
ojos frontales en cualquier camino.
El amor a María -torbellino
de latidos hermosos, comunión dilatada-
precipita secretos de alborada
fundida en esta misma comunión.
Cuando los corazones laten al mismo son
respira el universo como hierba mojada.

Estos días felices, rayo de luz primero,
las horas ruedan lentas, litúrgicas, tranquilas,
mientras copio mi rostro en tus pupilas
y se apaga a lo lejos la oración del sendero.
Eres agua fecunda, candelero
creciente, resplandor equilibrado,
diamante proyectado
desde la sombra al centro de una estrella.
Cada latido tuyo, cada huella
consagra nuestras vidas y su significado.

¿Levantán, cuando vienes jubilosa,
tus ojos sentimiento sumergido?
Siempre hay dos pájaros en el rubor de un nido,
dos abejas dorando la piedad de una rosa.
¡Oh princesa del cielo, oh poderosa
maternidad, oh manto contra el frío!
Ya sé que van bajando por el río
soledades de púrpura amarilla,
pero que nadie busque sobre distinta orilla
tu corazón y el mío.

● Salutacions

Com a cloenda, es recullen les paraules de salutació del Vicepresident del Patronat de la Mare de Déu de les Sogues i les de l'Alcalde de Bellvís, les de l'Arquebisbe d'Urgell, les del Director de l'Acadèmia Mariana i les de l'Alcalde i el Bisbe de Lleida.

Els textos que es presenten son àgils i espontanis, tal com van ser expressats en l'acte, i s'han transcrit directament de l'enregistrament de so que es va efectuar.

Salutació del Sr. Joaquín Salvia Moix⁸

Bona tarda a tothom. Digníssimes autoritats eclesiàstiques i civil, gràcies per la vostra assistència en aquest acte dedicat a la Mare de Déu de les Sogues. Senyor Director de l'Acadèmia Mariana el més profund agraïment de part del Patronat Casal de la Mare de Déu de les Sogues, per dedicar aquest any el Certamen Literari Marià a la nostra Patrona.

Un vint-i-sis d'octubre de l'any 1190, segons la tradició, a un veí de Sidamon se li aparegué la Mare de Déu, avui tenim entre nosaltres veïns de Sidamon i la família Carulla, descendents de Joan Amorós, així es deia aquest bon home. Han passat segles però encara és viva aquesta tradició. Gràcies per la vostra presència.

L'any 1595 els Pares Trinitaris van prendre possessió del Santuari, el pas del temps va malmetre molt l'edificació. Els frares varen fer la recuperació i el lloc va tenir l'esplendor perduda que tenia temps abans.

Eren temps de molta sequera i per aquest motiu cinquanta-quatre pobles de tot l'Urgell varen fer pregàries per demanar que plogués, venien en romeria i entre altres cants deien, demanant pluja, "*Aigua envieu-nos Maria que estem en gran sequedat*".

Diverses circumstàncies foren la causa de que el Santuari Trinitari de les Sogues quedés abandonat i així l'any 1835 amb la desamortització de Mendizábal foren confiscats els bens, i el Santuari fou inventariat i subhastat. Ens queda com a record del que va ésser el Convent, una maqueta que va construir el senyor

⁸ **Joaquín Salvia Moix** és el Vicepresident del Patronat de la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís.

Joan Monyarch i Espina, gràcies a documents trobats es va poder realitzar aquesta majestuosa obra.

A l'entrada del recinte, anomenat avui el Tossal de les Sogues, es pot llegir aquest poema, esculpit amb marbre, "*Caminant atura't, mira, els temps passaren i enderrocaren el santuari, nostra terra i nostre cel resten igual*".

L'any 1975 el P. Segismon Balagué i Salvia, escolapi, fill de Bellví, juntament amb el seu germà el P. Miquel, emprengueren la recuperació del lloc on havia estat el Convent Trinitari de les Sogues. Amb l'ajuda de molts veïns, petits i grans, de Bellví, els Arcs, Balaguer i altres pobles desenrunaren i netejaren tot l'espai. Es va portar l'aigua potable així com llum i es construïren dos edificacions: el Casal de la Mare de Déu i la Torre del Sagàs.

Una idea del P. Sigismon va ser fer una creu en la qual les quatre potències econòmiques més potents del món es poguessin entendre i amb el Crist al mig la frase "*Estimeu-vos*". Aquesta magnífica i única creu està forjada amb ferro i l'autor és el mestre ferrer, del poble del Poal, el senyor Josep Moreno i Pla, que també està entre nosaltres.

El P. Segismon l'any 1980 va fundar el Patronat del Casal Mare de Déu de les Sogues, el qual va tenir i té com a objectiu principal, continuar la tradició de la Verge i conservar i millorar el Tossal.

He intentat parlar breument dels fets més significatius de la nostra tradició i història, però sempre amb el cor posat amb la nostra Mare de Déu de les Sogues, per molts bellvisencs una fe i passió grandiosa. A ella acudim sempre amb devoció i respecte.

Per acabar, ja que no dispo de més temps, lo que deia una devota "*Mare de Déu de les Sogues, Sant Crist de Balaguer, abans de ficar-me monja, deixeu-me casar-me primer*".

Gràcies, moltes gràcies.

Salutació del Sr. Francesc Fabregat i Talarn⁹

Director de la Acadèmia Mariana
Excm. I Rvdm. Senyor Bisbe de Lleida
Alcalde de Lleida
Excm. I Rvdm. Senyor Bisbe de la Seu
Mantenidor Sr. Sebastià Serrano.
President del Patronat Mare de Déu de les Sogues
Amics amigues,

En primer lloc manifestar la meva satisfacció com Alcalde de Bellvís per haver dedicat aquest any el Certamen Literari Marià a la Mare de Déu de les Sogues, patrona del nostre poble i de tota la Plana d'Urgell.

A Bellvís li manifestem la nostra devoció durant l'any en diferents actes, i com es natural, per la Festa Major que es celebra en el seu honor el dia 26 d'octubre. Falta ja pocs dies i voldria dir-vos a totes i tots els presents que hi esteu convidats. Si ens acompanyeu, podreu escoltar, la vigília dia 25 els magnífics cants de Completes que cada any interpreten la Coral Espiga d'Or de Bellvís. El dia 26, dia de la Mare de Deu de les Sogues podreu participar en la tradicional processó i després gaudir de la Missa Pontificalis de Perossi, cantada també per la nostra Coral.

Als actes eclesiàstics dedicats a la nostra Patrona hi participa una gran quantitat de veïns del municipi i també dels pobles del voltant independentment de si son creients o no. La Patrona ho és de tots.

⁹ **Francesc Fabregat i Talarn** és l'Alcalde Bellvís.

Voldria fer un agraïment als membres i a la Junta del Patronat de Les Sogues per mantenir dignament l'espai del Tossal i també per la seva dedicació a fer difusió de la tradició de la Mare de Déu de les Sogues a totes les persones que visiten el Tossal.

Felicitar a l'Acadèmia Mariana per fer possible cada any la celebració d'aquest Certamen Literari Marià. També felicitar a les persones guanyadores d'aquest premi literari i desitjar que el puguin anar celebrant durant molts anys.

Moltes gràcies.

Salutació de Mons. Joan Enric Vives¹⁰

Sr. Bisbe de Lleida, Sr. Alcalde de Lleida, autoritats, Sr. Serrano, amics i amigues, sobretot aquells que heu vingut avui de Bellvís.

Ens trobem agermanats amb els de Lleida, la Mare de Déu ens agermana i aquesta dimensió és la que voldria posar de relleu avui. Ho he dit abans, en un altre aspecte: que ens trenqui les sogues, que ens talli el que convingui per trobar desllorigadors en les situacions complexes de la vida, siguin personals per les pors que sempre arrosseguem, que ens ajudi en elles, i també en aquelles altres sogues que són socials i que són encara, potser, més complexes. Per tant que ella, la Mare de Déu de les Sogues, ens ajudi. Ella és a la que podem demanar, ben propera, en les tasques que tenim endavant.

Perquè el Senyor ens ajuda cal que nosaltres també fem. Ens ajuda per a que ajudem i aquesta és la dimensió bonica que us vull dir avui en aquest dia d'emoció.

Vull saludar els premiats. Crec que és bonic també que molta gent jove prengui aquest relleu. La Mare de Déu no és només de l'antigó o de la gent gran.

Agraeixo moltíssim avui les paraules del catedràtic, admirat pensador i il·lustre català que és Sebastià Serrano, ell és popularíssim perquè a través de la radio ha arribat a moltíssima gent com ell sap. Necessitem tant que els laics i les persones que

¹⁰ **Mons. Joan Enric Vives** és l'Arquebisbe d'Urgell.

són de cultura ens ajudin a propagar aquesta dimensió de fe, de records, de pregària! Això és molt útil i molt important. Jo ho volia posar de relleu i agrair-li a ell com a tots els que ho han fet i ho fan, allà on estiguin: donar testimoni humil, respectuós, tolerant, clar que sí, d'aquelles creences, d'aquelles realitats vives que ens han d'ajudar a anar endavant.

També li agraeixo a la Mare de Déu de les Sogues tot el que fa per Bellvís i pel nostre bisbat, i tot el que Maria fa per la nostra Església a la qual ens encomanem pensant en tota la humanitat. Que ella ens continuï ajudant.

Moltes gràcies.

Salutació del Sr. Joan Viñas Salas¹¹

Benvolgut Sr. Bisbe de Lleida Mn. Joan Piris
Benvolgut Sr. Arquebisbe de la Seu Mn. Joan Enric Vives
Benvolgut Alcalde de Lleida: Àngel Ros
Benvolgut Sr. Alcalde de Bellvís Sr. Francesc Fabregat
Benvolgut Dtor. dels SS. TT. de Governació: Sr. Jordi Curcó
Benvolgut Vicepresident del Patronat de la Mare de Déu de les Sogues Sr. Joaquim Salvia
Benvolguda Representant de la Diputació de Lleida Sra. Mª Antonia Pubill
Benvolgut Dtor. de Caixabanc a Lleida Sr. Enrique Martín
Benvolgut Sr. Mantenidor Prof. Sebastià Serrano
Autoritats, Sres. i Srs. Companys i amics.

Primer de tot vull felicitar als guardonats i guardonades pel jurat del certamen d'aquest any i agrair la participació de totes les persones d'arreu de l'Estat Espanyol que ens han enviat les seves obres per a ser avaluades. Agraïment que faig extensiu al Jurat que ha treballat intensament, presidit pel Prof. Xavier Terrado, per arribar a fer la selecció dels guardonats, tant en la vessant d'adults com en l'escolar. Considero aquesta darrera forma del certamen com molt important per a donar a conèixer i fomentar l'estima de la Mare de Déu entre els nostres infants i joves.

Els adults ens hem format en el sí d'una família. Hem necessitat que ens alimentin física, emocionalment i espiritualment des del nostre naixement o haguéssim mort o

¹¹ **Joan Viñas Salas** és el Director de l'Acadèmia Mariana de Lleida.

patit greus trastorns i mancances que s'arrosseguen tota la vida. Tots tenim un especial afecte a la nostra mare, la tenim al cor, ella, que ens ha portat al seu ventre, interconnectant-se la nostra sang i hormones amb les d'ella, i que després ens ha alletat criant-nos amb la seva tendresa. Tota la vida la recordem. L'església catòlica ens ofereix la fe en la Mare de Déu i Mare nostra, la mare de Jesús que al peu de la Creu ens la va donar com a mare a través del seu apòstol estimat Joan. Tinguem o no viva la nostra mare terrenal, sempre podem referir-nos a la nostra Mare del cel, comunicar-nos amb Ella, expressar-li els nostres neguits, sofriments i felicitats, i demanar-li ajut a Ella, que ens acull amb amor maternal.

Per això la devoció i estima que els pobles de tradició religiosa catòlica tenen a la Mare de Déu, és molt gran a tot el món. A ella els pobles eleven les seves peticions demanant la seva intercessió vers el seu Fill, Jesús, Fill de Déu, per tal que ens ajudi a superar moments difícils. Així s'ha fet al llarg de la història i es farà, doncs els homes i dones ens diferenciem dels animals en que som capaços de canviar la simple evolució biològica al tenir consciència del present, record del passat i poder imaginar i modular el nostre futur. Sabem que un dia ens morirem, després, però, uns creiem en una altra vida a la que esperem arribar per viure en plenitud de felicitat en presència de Déu, i altres creuen en el no res. Tot és qüestió de fe, que convé treballar per a fer-la raonable, evitant els fonamentalismes que tant de mal han fet i fan a la humanitat. És normal, doncs, demanar a la Mare de Déu ajut. A Jesús i a la Mare de Déu elevem les nostres pregàries demanant ajut pels nostres projectes i desitjos, i per la superació de les nostres penes i malalties. Aquest aspecte misteriós i simbòlic ens caracteritza també a les persones i ens ajuda en la nostra vida, sense caure en el perill de deixar d'esforçar-nos i abandonar-nos.

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

Al llarg de la història s'atribueixen a l'advocació de la Mare de Déu de cada poble alguna actuació excepcional que els ha fet superar alguna desgràcia. Així va succeir al poble de Bellvís i a la Plana d'Urgell amb la que va passar a ser nomenada Mare de Déu de les Sogues.

Podem dir simbòlicament que la Mare de Déu de l'Acadèmia, popularment nomenada Verge Blanca pel color de la seva talla, patrona de la ciutat de Lleida des de 1946, acull avui a la Mare de Déu de les Sogues, de Bellvís, Patrona de la Plana d'Urgell. A ella vull tenir un moment especial de pregària per la desgràcia del recent accident d'ahir i mort al Pedraforca, d'un jove fill de Bellvís.

Avui celebrem els jocs florals de tradició centenària a Lleida en honor a la Mare de Déu de les Sogues. Amb la poesia expresseu els sentiments i l'espiritualitat. És una forma elevada de llenguatge que algunes persones han cultivat i tenen el do de ser-ne creadors de manera virtuosa, com avui hem pogut escolta en algunes estrofes dels poemes guanyadors.

Agraeixo de tot cor al Prof. Sebastià Serrano, fill de Bellvís, el seu excel·lent pregó; com sempre, ens ha donat uns savis consells. El llenguatge ha estat el salt qualitatiu més important de l'evolució dels essers vius, apareixent i desenvolupant-se poc a poc després de l'eclosió dels essers humans, amb el desenvolupament estructural genètic del nostre cervell. La comunicació entre les persones, verbal i no verbal, és un element essencial que fa prosperar la societat; és la causa de les males relacions i odis, així com de les relacions amoroses que ajuden a la felicitat; cal sempre conrear-lo.

Agraeixo al Sr. Juan Luis Salinas la direcció de l'organització del certamen, així com a totes les persones que hi han col·laborat. Agraeixo a la Coral Espiga d'Or de Bellvís,

dirigida pel Sr. Xavier Pons, el seu magnífic concert que ens té preparat, amb el qual elevarem l'esperit i acabarem d'animar el dia d'avui.

Gràcies també a tots els presents en aquest acte, sense vosaltres no tindria sentit organitzar-lo.

Salutació del Sr. Angel Ros i Domingo¹²

Moltes gràcies Sr. Bisbe, Sr. Arquebiste, Sr. Alcalde de Bellvís, autoritats i amics.

És un plaer estar aquí i és un plaer donar la benvinguda a Lleida als nostres amics de Bellvís i de l'Urgell, molt especialment a l'Alcalde de Bellvís i a l'Arquebisbe d'Urgell, és un plaer trobar-nos aquí a la plana; moltes vegades ens trobem a l'Alt Urgell o a l'Aran i, de veritat, veure'l aquí a Lleida, juntament amb el nostre bisbe, és un honor.

Felicitats a tots els que han segut mereixedors dels guardons d'aquest Certamen Marià i al Jurat. Felicitats al mantenidor: Sebastià va ser un honor que ens fessis el pregó de la Festa Major i ara, una altra vegada, d'aquesta festa de l'Acadèmia.

Té raó el Sr. Bisbe quan ens deia al sermó que la nostra patrona és molt poc coneguda a la nostra ciutat, i parlàvem després amb el Jordi Curcó que em deia: *Ja fa anys que vaig escriure que no era Sant Miquel el patró*. No s'imagina, Sr. Bisbe, els missatges que he contestat aquest any, de la gent que em deia: *“però què és això de la Mariana i la Verge Blanca, què esteu dient? Això és la festa de Sant Miquel, el patró de Lleida és Sant Miquel”*. Això fa molt, Sant Miquel és la fira que ve del 1232, tampoc estem tant lluny dels aspectes històrics de determinades advocacions marianes, sense cap gènere de dubtes, però haurem de predicar per transmetre aquella idea de que Lleida té un patró

¹² **Angel Ros Domingo** és l'Alcalde de Lleida.

que és Sant Anastasi i una patrona que és la Verge Blanca de l'Acadèmia i entre tots ho hem d'anar dient i entre tots ens haurem d'anar sortint.

Sant Miquel, efectivament, és aquell privilegi del rei Jaume I, tal com ens mostra el retaule que tenim a la Paeria, que ens atorga una fira excel·lent i que recordem a la Paeria des de fa molts segles. Però no es tracta de fer història encara que tenim aquell deure, cal que ho visquem també com a cristians, com a cristians i com a ciutadans per recordar que tenim la nostra patrona.

Permetreu que us felicitï a tots els que heu fet possible aquest Certamen Marià.

Em permetreu també una petita anècdota. De vegades es parla d'aquell company de pupitre... La casualitat no, el seu bon fer a fet que avui donés el premi de l'Alcalde de Lleida, jo no ho sabia, al meu company de pupitre dels Maristes, al Lluís Coll Gilabert. Lluís, sempre havies apuntat bones maneres. Ha segut un honor donar-te aquest premi. De veritat.

Evidentment també felicito al guanyador de la Flor Natural.

Deixeu-me dir, per acabar, només la idea que jo volia transmetre sobre aquesta dimensió mariana de la Mare de Déu de les Sogues. Dimensió en sentit matemàtic, advocació si parléssim canònicament. Doncs cal veure en aquesta dimensió de la Mare de Déu de les Sogues a la mare que ens alleugera les càrregues, cal que ens alleugeri aquestes pors que en Sebastià Serrano ens deia. A mi em recorda i em fa pensar en aquell passatge tan preciós de l'evangèlic que diu "*el meu jou és suau i la meua càrrega lleugera*".

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

La Mare de Déu de les Sogues potser és la visualització més clara de les advocacions de la Mare de Déu que jo recordi que ens pot ajudar a transitar en períodes i dies difícils, en moments en els quals busquem poesia, busquem aquest recurs que se'ns brinda amb tota la gratuïtat que la Mare de Déu sempre ens ha ofert a tots els seus fills. Quan la combinem amb la poesia, aquesta gratuïtat ens fa trobar segurament la millor manera d'alleugerir aquetes càrregues que especialment la nostra societat ens posa dia a dia i ens posa habitualment.

Gràcies a tots els que feu possible que amb el coneixement de les diferents advocacions marianes puguem saber una mica més sobre les diferents dimensions de la Mare de Déu en la seva relació amb els homes. Gràcies i bon certamen.

Salutació de Mons. Joan Piris Frígola¹³

Dono per saludat a tots com ja és costum i s'ha repetit. Estem molt agraïts i molt feliços,... i una de les coses que volia agrair és l'enorme esforç, Salinas ho sap, l'esforç que suposa muntar això, sembla que no. Jo agraeixo molt, molt, molt, l'esforç de muntar quest certamen. I penseu que, no sé si això és memòria episòdica o què, cent-cinquanta-dos anys són molts anys de muntar aquest acte.

Ara la qüestió és,... pensem una miqueta, una miqueta,... aquí diu que la finalitat de l'Acadèmia és honorar la Mare de Déu aprofundint, és un verb carregat..., i estenent el seu coneixement i la veneració vers ella. Estenent el seu coneixement, ara, amb aquestes novetats que hem introduït en el certamen, les seccions escolars adreçades a les noves generacions, aniran fent aquesta finalitat i l'aniran multiplicant. Hi ha també una altra iniciativa que vam tenir fa dos anys en un altre format, un simposi, un simposi mariològic, un parell de dies de reflexions de alto *standing* millorant el present que tenim aquí, perquè tenim aquí personatges universitaris de alto *calado*. La qüestió és que nosaltres volem també donar-li aquesta categoria, entre cometes, universitària a l'Acadèmia.

Per tant, una cosa és l'Acadèmia, que jo faré tot el possible i més, per a que vagi endavant la qüestió, i una altra cosa és la devoció a Maria. A Maria, tinc jo la mania, però no és una mania perquè si al final resulta que el que necessitem és aquesta protecció..., dic jo. I jo, des de que tinc coneixement, ja fa

¹³ **Mons Joan Piris Frígola** és el Bisbe de Lleida.

bastants anys, bé poquets però els suficients, recordo jo, i encara la porto aquí, la Mare de Déu del meu poble i és que al final les arrels sempre s'han vinculat a la Mare de Déu. I recordo molt a les mares del meu poble, amb els nens als braços en la processó de la Mare de Déu dient: digues-li, digues-li, digues-li,... i li diu Mare de Déu... ah!... això és pregària.

I després, darrerament acabo d'enviar,... les pubilles almenys han parlat, perquè elles tenen allí totes aparells d'última generació i reben *whatsapps* i coses,... a mi m'han enviat un *whatsapp* del poble en el que hi ha una queixa: Sant Pere al cel, al cel, allò del finit i l'infinit no acabo d'entendre-ho però ja m'ho explicareu, al cel Sant Pere protesta a Nostre Senyor dient jo soc aquí el porter, he d'autoritzar les entrades i per allà es colen. Per allà... i qui hi ha allà?... La Mare de Déu que ficava un rosari i la gent pujava. I Jesús li diu: Tranquil Pere, són coses de la meva mare.

Així que tot el que sigui anar cap a Maria de Natzaret afavorirà molt, no sols la vida eclesial d'aquest bisbat i dels bisbats germans, sinó de la mateixa societat. Quan jugàvem dèiem *Tocar mare* per salvar-nos, *tocar mare*, recordeu?, perquè mare no hi ha més que una. Però la qüestió és Mare de Natzaret, Mare de les Sogues, Mare Blanca de l'Acadèmia, Mare del Blau, Mare de Déu del Castell,...

Una altra cosa que tinc que felicitar-vos, no sé si ha estat idea del Sr. Salinas que no para o del Sr. Joan, que tampoc para, el nou director de l'Acadèmia que tampoc para,... això de regalar aquesta imatge, aquesta estatueta de la Verge Blanca de l'Acadèmia, és una gran idea. Hem d'escampar-la perquè pels ulls entren moltes coses també, eh?. Perquè la finalitat serà acadèmica, però com que la meva finalitat de pastor és que hi hagi més fe i més "*creença*" (entre cometes) en Maria, més devoció, si no s'ha fet la devoció a la Verge Blanca de

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

l'Acadèmia, ja podem fer miracles... Reial i pontifícia i no sé quantes coses més, i vinga discutir que si els estatuts i els no estatuts... i mentre tant ningú li resa una Salve. Aquí hi ha un oratori que està obert moltes hores al dia,... jo espero de la població de Lleida també aquest augment. Aprofito eh? I als de Bellvís us envejo jo perquè esteu parlant amb molt d'amor. Us envejo també, no sols a la coral que ha cantat molt bé a la missa, sinó al mantenidor i als ullets que jo veia també quan ell parlava. Aquí hi ha emoció, s'emocionen i vol dir que hi ha un cor i on hi ha cor hi ha molt de futur.

Gràcies als de Bellvís per haver acceptat la invitació, també gràcies a l'alcalde i a tot el poble, i si voleu venir l'any que ve, encara que sigui una altra advocació, esteu convidats.

• Programa del concert ofert per la Coral Espiga d'Or de Bellvís

Tot just l'any 1940, a Bellvís es va fundar un cor de veus masculines anomenat *Capella* (a l'estil dels cors Claver). Va ser mossèn Alfons Escué que el va fundar, en tornar al poble després de l'exili, per tal que la gent del poble pogués cantar les *Completes polifòniques* de Pablo Hernández que fins arribar la guerra havien estat cantades pels canonges de la Catedral de Lleida a les vespres del dia de la patrona de Bellvís, la Mare de Déu de les Sogues. Juntament a la coral, va organitzar així mateix, un conjunt instrumental fix.

Mn. Gaietà Serrano el succeir com a director cap a l'any 1962 i, partint del cor parroquial, creà un cor de veus mixtes amb el nom de *Coral l'Espiga d'Or* de Bellvís, el qual va anar ampliant el repertori amb les caramelles i d'altres cançons. Aquesta coral és la que ha arribat fins avui sota la direcció de diferents directors.

Durant un temps, Mn. Gaietà no va poder anar al poble més que per dirigir el cant de les *Completes*, la *Missa Pontificalis* i la *Missa de Difunts*, tot cantat per la Festa Major. Dels assajos s'encarregaren, llavors, l'Ester Mitjans i el Sebastià Tarragó (ambdós fills del poble). Cap als anys 70 arribà a Bellvís el Joan Escué (cosí de l'Ester Mitjans) que se'n va fer càrrec de la direcció fins al 1978, any en que la va passar a una noia de 18 anys filla del poble, la Cecília Navés. Al 1982 ella va treballar per tal de reprendre els cants de les *Completes* i la *Missa Pontificalis*. Al 1989 va ser substituïda per l'Enric Navàs, tornant a fer-se'n càrrec al 1994, durant sis anys, al terme dels quals va tornar a agafar la direcció l'Enric Navàs que es mantingué fins al 2011 que la va deixar en mans de l'actual director, el Xavier Pons.

La coral *L'Espiga d'Or* ha promogut un fort moviment musical a Bellvís convidant a altres corals i intèrprets que ofereixen els seus concerts i que són molt ben acollits pel públic bellvisenc. Cal destacar el constant esforç dels seus membres per mantenir viva la tradició musical del poble. Per això el gener de 2006 la coral va gravar un CD amb el títol de Cants de Festa Major.

A més a més dels concerts oferts al poble, la coral s'afegeix a les trobades de "*Les espigues de Catalunya*", com a la Missa de TV2 i també participen habitualment en trobades de cors de les Terres Lleidatanes i d'arreu de Catalunya. També participa en la roda de concerts nadalencs que cada any s'organitza als pobles de la comarca del Pla d'Urgell

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

© Concert de cloenda ofert per la Coral Espiga d'Or de Bellvís que va oferir el següent programa:

<i>Anhel de primavera</i>	<i>W. Amadeus Mozart</i> <i>(Adap.: Enric Ainaud)</i>
<i>Boig per tu</i>	<i>Carles Sabaté</i> <i>(Adap.: Xavier Pons)</i>
<i>Que tinguem sort</i>	<i>Lluís Llach</i>
<i>Mare vull ser pescador</i>	<i>Antonia Vilàs</i>
<i>Concert</i>	<i>W. Geissler</i>
<i>Boniconna</i>	<i>Xavier Pons Huguet</i>
<i>Santa Espina</i>	<i>Àngel Guimerà,</i> <i>música d'Enric Morera</i>
<i>Brindis de l'Amistat (de La Traviata)</i>	<i>Giuseppe Verdi</i>
<i>Goigs de la Mare de Déu de les Sogues</i>	

La publicació d'aquest llibre ha estat
possible gràcies a la
Diputació Provincial de Lleida
que ha assumit la seva edició.

Diputació de Lleida

Certamen per honorar la Mare de Déu de les Sogues de Bellvís

